

Investeringsbudget Landelijk Gebied
Bestuursovereenkomst 2007-2013
tussen het Rijk en de Provincie Fryslân

18 december 2006

Sneller naar zichtbare resultaten in het landelijk gebied

de ILG-filosofie in vogelvucht

Op 1 januari 2007 treedt de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) in werking, en daarmee ook het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Een belangrijke stap in de decentralisatie van overheidstaken. De inspanningen van het Rijk om de inrichting van het landelijk gebied te verbeteren leiden tot nu toe namelijk onvoldoende tot de gewenste resultaten. Oorzaken zijn onder meer het woud aan verschillende regelingen, de ingewikkelde procedures, het ontbreken van samenhang en een integrale benadering bij de diverse departementen, en de afstand tussen beleidsmakers in den Haag en de uitvoering in de gebieden.

De ministeries van LNV, VROM en V&W, en de koepelorganisaties van provincies (IPO), gemeenten (VNG) en waterschappen (UWV) zijn daarom in 2003 samen de uitdaging aangegaan om een slagvaardiger sturing in het landelijk gebied tot stand te brengen. Belangrijk onderdeel daarvan was de vorming van één ontschot Investeringsbudget Landelijk Gebied. In het ILG zijn de verschillende rijkssubsidiereregelingen voor de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied, en de daarbij behorende financiële middelen, bij elkaar gevoegd. Het ILG verheldert bovendien de verantwoordelijkheden van de verschillende overheidslagen.

Provincies voeren in het ILG de regie. Met belangrijke rollen voor de gemeentes en de waterschappen zorgen de provincies er voor dat de rijksdoelen uit het Meerjarenprogramma Vitaal Platteland 2007-2013 geïntegreerd worden met de inspanningen in de regio's. Rijk en elke afzonderlijke provincie maken hiertoe in ILG-overeenkomsten afrekenbare prestatieafspraken over welk deel van de rijksdoelen in de zevenjarige periode door de provincie wordt gerealiseerd en welk rijksbudget daarvoor beschikbaar is. In het ILG zit geld voor realisatie van doelen voor natuur, landbouw, recreatie, landschap, bodem, water en reconstructie van de zandgebieden. Milieu maakt integraal onderdeel van deze doelen uit.

Het budget kan gedurende de zevenjarige ILG-periodes door de provincie flexibel worden ingezet zonder schotten tussen doelen of tussen begrotingsjaren. De provincie heeft daarmee binnen de ILG-afspraken alle ruimte om de uitvoering te organiseren op maat van de gebieden. De provincie maakt vervolgens met gemeenten, waterschappen en andere partijen (zoals maatschappelijke organisaties) nadere afspraken over projecten, programma's en de benodigde (co-)financiering. De integrale gebiedsgerichte benadering kan daarbij nog versterkt worden door de koppeling aan Europese, provinciale en lokale doelen, bijvoorbeeld via aanvullende sociale en economische thema's.

Het Rijk volgt jaarlijks de voortgang in de prestaties (realisatie en uitgaven) en na zeven jaar verantwoorden de provincies aan het Rijk over de geleverde prestaties en hoeveel rijksbudget daar aan is besteed. Halverwege vindt bovendien nog een tussenevaluatie plaats. Voor het Rijk komt hiermee het accent te liggen op de realisatie van rijksdoelen en niet meer op de wijze waarop deze gerealiseerd worden. Daarmee is het ILG niet alleen een nieuw financieringssysteem, maar ook een nieuwe werkwijze én een verandering in bestuurlijke verhoudingen.

Deze veranderingen zijn niet zomaar van de ene op de andere dag doorgevoerd. Daar was een uitgebreid implementatietraject voor nodig. Naast bijvoorbeeld het maken van de nieuwe wet (WILG) en het saneren van regelingen, was de invoering van het ILG vooral bij de provincies een majeure operatie. Denk daarbij aan provinciale meerjarenprogramma's (pMJP's), een nieuwe subsidieregeling, prestatieovereenkomsten met DLG en Dienst Regelingen, het inrichten van een administratiesysteem, de overname van allerlei lopende verplichtingen, etc. Dat het proces nog niet geheel klaar is (o.a. ombouw Programma Beheer), staat de invoering van het ILG niet in de weg. Met de ondertekening van de overeenkomsten tussen Rijk en de provincies in december 2006, start de eerste ILG-periode 2007-2013 op 1 januari 2007.

Bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied 2007-2013

Partijen:

1. De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, dr. C.P. Veerman, de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, drs. P.L.B.A. van Geel, de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, drs. M.H. Schultz van Haegen, en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, M.J.A. van der Hoeven, hierna gezamenlijk te noemen:

“het Rijk”;

en

2. Het college van gedeputeerde staten van de Provincie Fryslân te dezen vertegenwoordigd door de Gedeputeerde, mevr. mr. A.M. Andriesen, hierna te noemen:

“de Provincie Fryslân”;

Overwegende:

- dat de bestuurlijke verhoudingen tussen het Rijk en de Provincies op grond van de Wet inrichting landelijk gebied (hierna te noemen: WILG) zodanig veranderen, dat Provincies meer ruimte krijgen om samen met de gemeenten en waterschappen op een effectieve wijze de rijksdoelen voor de fysieke inrichting van het landelijk gebied te realiseren, als onderdeel van een integrale regionale gebiedsontwikkeling;
- dat op grond van artikel 7, eerste lid van de WILG voor het investeringstijdvak dat loopt van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013 een bestuursovereenkomst tussen het Rijk en de Provincie Fryslân dient te worden gesloten;
- dat in deze overeenkomst in ieder geval moeten zijn vastgelegd:
  - a. de in de Provincie Fryslân in het investeringstijdvak te realiseren bijdrage aan de doelen van het gebiedsgerichte beleid van het Rijk en de daaraan gerelateerde prestaties;
  - b. de hoogte van het daarvoor door het Rijk ter beschikking te stellen investeringsbudget;
  - c. de door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ten behoeve van de realisering van het gebiedsgerichte beleid in te zetten capaciteit van de Dienst Landelijk Gebied en, in voorkomend geval, van andere diensten van zijn ministerie, en
  - d. een aanduiding van de omvang van de beschikbare provinciale middelen;
- dat de basis daarvoor wordt gevormd door het rijksmeerjarenprogramma Agenda Vitaal Platteland (MJP2) voor de periode 2007-2013 (Kamerstukken 2006/06, 29576, nr. 19), door de door het Rijk overeenkomstig artikel 5 van de WILG verstrekte indicatie over de te realiseren rijksdoelen en het beschikbare budget, en door het provinciale meerjarenprogramma (pMJP);

komen als volgt overeen:

Artikel 1 Algemene bepalingen

1. De overeenkomst bevat resultaatsverplichtingen voor zover niet uitdrukkelijk anders is bepaald.
2. Partijen zijn met de inhoud van in deze overeenkomst genoemde documenten volledig bekend.

Artikel 2   Algemene verplichtingen van Rijk en Provincie Fryslân

1. De te leveren prestaties zullen afhankelijk zijn van de beschikbare budgetten. Hierbij wordt mede verwezen naar hetgeen gesteld is in artikel 7.1 van deze overeenkomst.

2.1   Verplichtingen van het Rijk

1. Het door het Rijk voor het investeringstijdvak 2007-2013 aan de provincie ter beschikking te stellen investeringsbudget, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel b, van de WILG, bedraagt de som van de rijksbijdragen genoemd in de artikelen 3 en 4 van deze overeenkomst en wordt beschikbaar gesteld als een ontschot budget, voor zover niet uitdrukkelijk anders is bepaald.

2. De ILG-beschikking van de minister van LNV legt een duidelijke relatie tussen het bruto bedrag in de bestuursovereenkomst enerzijds, en het bedrag dat ten behoeve van de Provincie Fryslân in jaartranches per kwartaal gestort wordt op de provinciale rekening bij het Groenfonds en het bedrag dat in het BTW -compensatiefonds (BCF) wordt gestort anderzijds. De Provincie Fryslân kan betaalde BTW declareren bij het BCF, als voldaan wordt aan de voorwaarden van de Wet op het BCF.

3. Het Rijk draagt er zorg voor dat de Provincie Fryslân kan bepalen op welke wijze grond die door het Bureau beheer landbouwgronden is verworven ten behoeve van de EHS en Recreatie om de Stad, wordt ingezet ter verwezenlijking van de prestaties, bedoeld in de artikelen 3 en 4.

4. Het Rijk stelt de Provincie Fryslân in de gelegenheid om, in overleg met de andere Provincies, te bepalen waar het Pnb-leningenbudget wordt ingezet voor grondverwerving ten behoeve van de verwezenlijking van de prestaties, bedoeld in artikel 3.1.

5. De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zet capaciteit van de Dienst Landelijk Gebied (hierna te noemen: DLG), de Dienst Regelingen (hierna te noemen: DR) en de Algemene inspectiedienst (hierna te noemen: AID) in conform artikel 8 van deze overeenkomst, en laat de regie over de aanwending van die capaciteit over aan de Provincie Fryslân .

2.2   Verplichtingen van de Provincie

1. De Provincie Fryslân heeft uiterlijk op 31 december 2013 de in artikel 3 genoemde prestaties gerealiseerd, voor zover van toepassing conform de in het MJP2 opgenomen kwantiteits- en kwaliteitseisen van de operationele doelstelling.

2. De Provincie Fryslân besteedt de rijksbijdragen aan de kosten van de overeengekomen prestaties, inclusief (tenzij anders vermeld) proceskosten die niet gedekt worden door de conform artikel 2.1 beschikbaar gestelde capaciteit van rijksuitvoeringsdiensten, maar exclusief gangbare apparaatskosten.

3. De Provincie Fryslân stelt de in artikel 3 genoemde provinciale bijdragen beschikbaar voor de overeengekomen te realiseren prestaties.

4. De Provincie Fryslân spant zich in om de in artikel 3 genoemde indicatieve bijdragen van derden beschikbaar te krijgen.

5. De Provincie Fryslân neemt de in artikel 4 genoemde lopende verplichtingen van het Rijk over en zal deze verder afhandelen overeenkomstig het daartoe krachtens artikel 93 van de WILG vastgestelde besluit.

2.3   Vrijheid van provinciaal handelen binnen het totale budget

1. De Provincie Fryslân heeft de vrijheid om de rijksbijdragen, genoemd per prestatie onder artikel 3, gedurende de contractperiode te besteden aan de realisatie van andere in deze overeenkomst overeengekomen prestaties, behoudens in die gevallen waarvoor dit in artikel 3 uitdrukkelijk is

uitgesloten.

2. Voor de vaststelling van het ILG-budget in 2014 hoeft de Provincie Fryslân zich in budgettaire zin alleen te verantwoorden over het gebruikte ILG-budget in relatie tot de geleverde prestaties.

3. Artikel 11 van de WILG kent bepalingen ten aanzien van het aangaan van meerjarige verplichtingen door provincies ten laste van het ILG-budget.

a. De Provincie Fryslân kan alleen meerjarige verplichtingen aangaan voor overeengekomen rijksdoelen waarvan uiterlijk 2013 de uitbetaling met de door het Rijk ter beschikking gestelde financiële middelen plaatsvindt. Slechts in bijzondere omstandigheden kan deze uitbetaling na 2013 plaatsvinden. De uitfinanciering vindt dan plaats volgens een vooraf tussen het Rijk en de Provincie Fryslân vastgelegd tempo in 2014 (en eventueel nog in 2015) en hangt direct samen met de afgesproken prestaties in deze overeenkomst.

b. Bij de midterm review wordt bezien of de afspraak onder a volstaat of dat aanvullende afspraken inzake kasuitgaven na 2013 inzake het ILG noodzakelijk zijn.

4. De Provincie Fryslân kan de rente die zij ontvangt over het saldo van de rekening-courant bij het Groenfonds naar eigen inzicht inzetten voor ILG-doelen. De Provincie Fryslân kan de creditrente tevens salderen met eventuele door de Provincie Fryslân verschuldigde debetrente, die is ontstaan als gevolg van het door de Provincie Fryslân voorfinancieren van activiteiten voor de in artikel 3 genoemde prestaties.

5. Indien gedurende het investeringstijdvak de toestand van de provinciale financiën daartoe noopt, kan de Provincie Fryslân na bestuurlijk overleg met het Rijk, de provinciale bijdrage aan de overeengekomen prestaties spreiden over een periode die langer is dan zeven jaar, met dien verstande dat de investeringsperiode nooit langer is dan tien jaar.

2.4 EU - gelden

1. De provincie Fryslân heeft de inspanningsverplichting om de beschikbare EU-gelden (POP en structuurfondsen) te benutten. De EU-gelden zijn verbonden aan doelen en maatregelen zoals die zijn vastgelegd in de programmadocumenten voor het plattelandsfonds en de operationele programma's, prioriteiten en activiteiten voor de structuurfondsen. Indien deze niet via de toepassing van de maatregelen rechtstreeks bij de Provincie Fryslân terechtkomen, geldt de verdeling zoals de Provincies die onderling afgesproken hebben.

2.5 Indexering

1. De in deze overeenkomst vastgelegde rijksbijdragen liggen vast voor de periode 2007-2013, maar worden verhoogd als gevolg van de indexering van de bijdragen aan Programma Beheer, Nationale Parken en aan Provinciale Stichtingen Landschapsbeheer.

2. De hoogte van de indexering is gelijk aan de door het Rijk uitgekeerde loon- en prijsbijstelling op de onder 1 genoemde budgetten

3. Overleg naar aanleiding van de technische evaluatie van de normkosten voor inrichting (zie artikel 7.1) kan leiden tot aanpassing daarvan. Datzelfde geldt voor de jaarlijkse herijking van de normkosten voor verwerving op basis van de grondprijsmonitor.

Artikel 3 Prestaties en bijdrage per rijksdoel

3.1 Natuur

1. Het Rijk en de Provincie Fryslân spreken de volgende prestaties en bijdragen af.

Natuur, prestaties	prestatie-eenheid en aantal	Normbedrag Rijk per eenheid	Rijksbijdrage (mln €)	Prov. bijdrage (mln €)	Bijdrage derden (mln €); indicatief
a. Realisatie Ecologische Hoofdstructuur (EHS):					
nieuwe EHS, verwerven	2.198 ha	€ 22.365	€ 43,00 (onuitgesplitst: 'Rijk' + 'PNB lening')	€ 6,15 (autonome middelen)	
nieuwe EHS, ruilen*	1.662 ha	n.v.t.	n.v.t.		
nieuwe EHS, inrichten	3.409 ha	nieuwe natuur: € 9.600 robuuste verbindingen: €13.341 natte natuur: € 23.571	€ 35,84 # %		
Beheer in nieuwe en in bestaande EHS, incl. lopende verplichtingen**	33.941 ha (21.239 ha SN ; 3.303 ha SN-f ; 9.399 ha SAN ; ha ganzenfourageergebied pm)	SN***: € 80 SN-f: € 1.400 SAN: € 750 SAN-ganzen: € 207	€ 136,45 ****		
Knelpunten Rvz's opheffen	4 stuks (waarvan 3 verkenning en kleine maatregelen) [Fr. 2 (Bokkemermeer/Gr ou); Fr. 3 (Fammensrakken); Fr. 5 (Fonejachtbrug); Fr. 8 (Grote Wielen)]		€ 8,73 ##		
b. Milieukwaliteit EHS en VHR (Natura 2000):					
vermindering verdroging gebieden genoemd op de (door Rijk en provincies vast te stellen) TOP-lijst	2.200ha VHR-gebied; 547 ha overige EHS mate van hydrologisch herstel conform tabel onder artikel 3.1.10a	max 50% van de kosten voor alle prestaties samen	€ 9,13	€ 1,83	€ 7,30
effectgerichte maatregelen tegen verzuring en vermesting	608 ha VHR-gebied 152 ha overig EHS		€ 2,28	€ 0,91	€ 1,37
brongerichte maatregelen tegen verzuring en vermesting	nvt				
c. Nationale parken:					
uitvoeren 7 jaarplannen voor Schiermonnikoog en Alde Feanen	2 x 7 jaarplannen uitvoeren	bedrag per park Schiermonnikoog € 1.172.272,78 Alde Feanen € 1.571.750,00	€ 2,74 %%%	€ 1,40	
d. Soortenbescherming:					
uitvoeren van jaarplannen soortenbescherming	7 jaarplannen uitvoeren		€ 0,99	€ 0,51	
f. Natuur buiten EHS:					
Beheer buiten EHS incl. lopende verplichtingen	6.095 ha (4.171 ha SN ; 1.924 ha SAN)	SN landschap: € 438 SAN landschap: € 425	zie budget 'beheer in nieuwe en bestaande EHS'		
Ganzenfourageergebieden, incl. lopende verplichtingen *****	pm	SAN-ganzen € 207			

g. Overig natuur:					
ondersteuning Natuurlijk Platteland Nederland		Conform afspraak dat elke provincie NPN gedurende 2 jaar ondersteunt met €0,015 mln per jaar (0,03 voor twee jaar)	(Rijk: €0,03) zie budget 'beheer in nieuwe en bestaande EHS		
Besluit Natuurbeheer Schaapkuddes	2 kudde(s)		€ 0,24		
Totaal:			€ 239,43	€ 10,80	€8,67

* Deze gronden zijn al verworven, maar nog niet overgedragen aan de eindbeheerder

** Beheersvergoedingen dienen zowel voor het beheer van de reeds gerealiseerde EHS als voor de nog te realiseren EHS. Vanwege de zeer lang lopende contracten voor beheersvergoedingen en de beleidswens deze te verlengen (naast het sluiten van nieuwe overeenkomsten) is het weinig zinvol om hier een onderscheid te maken in nieuwe prestaties en lopende verplichtingen.

*** SN = subsidieregeling Natuur 2000, SN-f = SN-functieverandering, SAN = Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer

**** De bedragen voor beheer bevatten naast de rijksbijdrage ook POP-middelen en lopende verplichtingen. De provincies zijn zelf verantwoordelijk voor het declareren van het EU-deel via het Betaalorgaan. Dit verloopt niet via de LNV-begroting en vormt geen onderdeel van de ILG-beschikking".

***** afspraken over financiering ganzenpakketten i.v.m. over-intekening (zie toelichting)

LNV geeft aan zich t.b.v. 'inrichting Natte Natuur' in te willen spannen om samen met de provincie middelen te genereren en kansen te benutten.

Dit bedrag wordt toegekend onder de voorwaarde dat uit de verkenning van knelpunt Fr-2 (Bokkemermeer/Grou) blijkt dat het hiervoor geraamde bedrag van € 8 mln. noodzakelijk is voor de te treffen maatregelen. Het Rijk beoordeelt deze verkenning na advies van het Landelijk Afstemmingsteam MJPO.

% De rijksbijdrage natte natuur is inclusief lopende verplichtingen (€ 1,00).

%% De rijksbijdrage Nationale Parken is inclusief lopende verplichtingen (€ 0,21).

a. Realisatie EHS

2. Met het oog op de resultaatsverplichting van het Rijk voor realisatie EHS in 2018 geldt voor Provincie Fryslân in de periode 2007-2013 tussen verwerving, inrichting en beheer een inspanningsverplichting. De Provincie Fryslân verrekent daarbij wel de te realiseren hectares op basis van de verschillende normkosten. De Provincie Fryslân rapporteert afzonderlijk voor verwerving, inrichting en beheer over de prestaties en de uitgegeven middelen.

3. De terreinen die de Provincie Fryslân overdraagt aan terreinbeherende organisaties zijn, of worden, goed ingericht zonder financiële belasting voor inrichting voor de terreinbeherende organisatie.

4. De Provincie Fryslân pakt de in de tabel genoemde knelpunten in de robuuste verbindingen aan binnen de kaders die beschreven zijn in de door de Provincie Fryslân aangeleverde factsheets per knelpunt.

5. EHS Natte Natuur: de middelen voor Deltanatuur en Noord-Nederland worden tot en met 2010 uit ICES-II middelen gefinancierd. De verwerving moet in 2008 zijn afgerond en de inrichting in 2010.

6. Landelijk kan in de periode 2007-2013 maximaal €35 mln worden besteed aan het aankopen van bestaande bos- en natuurgebieden. Voor aankopen ten behoeve van de PNB's is de rijksbijdrage maximaal 50% cofinanciering, voor aankopen tbv SBB is dit 100%. Indien Provincie

Fryslân van deze mogelijkheid gebruik maakt, wordt de te leveren prestatie t.a.v. nieuwe EHS proportioneel naar beneden bijgesteld. Indien de Provincie Fryslân gebruik maakt van deze mogelijkheid, dan wordt daarvan melding gemaakt in de voortgangsrapportages.

6a. De provincies Groningen, Friesland en Drenthe gaan akkoord met het voorstel om 3,5 miljoen onderuitputting UC in 2006 in te zetten in Groningen. Dit onder de voorwaarde dat in 2007 5,7 miljoen wordt toegevoegd aan de provinciale budgetten uit de terugbetaling voorfinanciering EHS en dat dit budget gelijkmatig wordt verdeeld. Dus Groningen (1,17 mln plus 2,2 mln=) 3,37 mln, Fryslân 1,17 mln en Drenthe 1,17 mln. De provincies zullen aan LNV schriftelijk meedelen akkoord te gaan met deze oplossing.

Natuurbeheer

7. De Provincie Fryslân continueert in gezamenlijkheid met de andere provincies in de eerste twee jaar van de duur van deze overeenkomst – totdat een nieuwe opzet voor het beheer is bereikt – het Programma Beheer als generiek programma, dat uitgevoerd zal worden door de Dienst Regelingen.

8. De Provincie Fryslân spant zich in om in gezamenlijkheid met de andere provincies, en gefaciliteerd door de Minister, per 2009 een nieuwe, vereenvoudigde opzet voor het natuurbeheer in te voeren. Bij de voorstellen voor de veranderingen houdt de Provincie Fryslân rekening met de uitkomsten van de uitgevoerde ecologische evaluatie van Programma Beheer en van de uitgevoerde evaluatie van de omslag van verwerving naar beheer. Eind 2008 maken de gezamenlijke provincies met de Minister (financiële) afspraken over de stelselverandering.

9. De Provincie Fryslân stelt conform het rijksbudget in bovenstaande tabel de subsidieplafonds voor 2007 vast, in principe per 1 november 2006. Over het budget zijn in het bestuurlijk overleg 13 september 2006 afspraken gemaakt tussen IPO en Minister van LNV. Het budget voor het jaar 2008 zal in 2007 nader worden afgestemd met de andere provincies. Het beschikbare rijksbudget voor de jaren 2011-2013 wordt vanaf 2008 bepaald door extrapolatie van de rijksmiddelen, conform de afspraken tussen de Minister van Financiën en de Minister van LNV.

b. Milieukwaliteit EHS en VHR (Natura 2000)

10. Bij verdrogingsbestrijding mag de rijksbijdrage door Provincie Fryslân uitsluitend worden benut in de gebieden die op de door Rijk en provincies bestuurlijk vastgestelde TOP-lijst staan vermeld.

10a De mate van hydrologisch herstel die de Provincie Fryslân zal bereiken binnen de gebieden op de TOP-lijst, wordt met onderstaande tabel gekarakteriseerd:

	areaal gevoelige natuurdoeltypen: 24.327 ha			
	Milieutekort VHR (gevoelig areaal)			
	Geen	Matig	Ernstig	Zeer ernstig
Nulmeting 2006	18.327	3.058	2.942	0
Eind 2013	19.527	2.858	1.942	0
	areaal gevoelige natuurdoeltypen: 13.684 ha			
	Milieutekort overig EHS (gevoelig areaal)			
Nulmeting 2006	6.341	3.442	3.819	82
Eind 2013	6.638	3.395	3.569	82

*In de tabel is het totaalareaal verdroogde gebieden aangegeven, incl de gebieden van de TOP-lijst

10b Het vaststellen van de TOP-lijst kan mogelijk aanleiding geven om de prestatie voor verdrogingsbestrijding bij te stellen. Een eventuele wijziging van de prestatie zal gelijktijdig met het vaststellen van de TOP-lijst bestuurlijk worden bekrachtigd. De rijksbijdrage blijft in elk geval ongewijzigd.

Dit artikel kan in de definitief te ondertekenen bestuursovereenkomst worden geschrapt, indien het lukt

om tijdig vóór ondertekening van de overeenkomst bestuurlijke overeenstemming over de TOP-lijst te bereiken en de prestatie-afspraken daarop aan te passen.

11. Bij de mid term review en bij de eindevaluatie voert de Provincie Fryslân een peiling van de milieukwaliteit uit die aansluit bij de nulmeting.

c. Nationale parken

12. De Provincie keurt de jaarplannen voor de Nationale parken goed. De jaarplannen passen binnen het driejarige Meerjarenprogramma, dat op zijn beurt past binnen het Beheers- en inrichtingsplan, die ook beiden door de Provincie worden goedgekeurd. Plan en jaarplan worden opgesteld door het overlegorgaan van het betreffende Nationale park. In dit overlegorgaan zijn Provincie, Rijk en beheersorganisaties vertegenwoordigd.

13. De in de tabel genoemde rijksbijdrage voor Nationale parken betreft een totaalbedrag per park voor 2007-2013, bestaande uit een structurele bijdrage en, voorzover van toepassing, een eenmalige investeringsbijdrage. Met deze rijksbijdrage kan slechts geschoven worden indien het desbetreffende overlegorgaan ermee instemt.

d. Soortenbescherming

14. Voor soortenbescherming voert de Provincie Fryslân maatregelen uit op basis van door de klankbordgroep soortenbeleid op te stellen jaarplannen. In de klankbordgroep zijn het Rijk, de Provincies, natuurbeschermingsorganisaties en soortenorganisaties vertegenwoordigd.

3.2 Landbouw

1. Het Rijk en de Provincie Fryslân spreken de volgende prestaties en bijdragen af.

Landbouw, prestaties	prestatie-eenheid en aantal	Normbedrag Rijk per eenheid	Rijksbijdrage (mln €)	Prov. bijdrage (mln €)	Bijdrage derden (mln €); indicatief
Grondgebonden landbouw:					
Verbeteren ruimtelijke structuur	20.173 ha	€ 279	€ 5,63 #	€ 5,63	€ 13,76
Op peil houden grondvoorraad		provinciaal gedifferentieerde normkosten	0,00		
Duurzaam ondernemen:					
Duurzaam ondernemen, pilots	9 pilot(s)	max. 50% van de totale kosten van de pilots	€ 0,83	€ 1,52	€ 2,99
Totaal:			€ 6,46	€ 7,15	€ 16,75

Voor structuurversterking landbouw in Groningen, Fryslân en Drenthe is de intentie dat het ministerie van LNV voor de gehele ILG-periode €16,5 miljoen beschikbaar heeft. Thans is voor Noord-Nederland €13,29 beschikbaar. In de contracten per provincie is het bedrag voor de desbetreffende provincie aangegeven. Tijdens de mid-term review zal bij een gebleken tekort dit bedrag worden aangevuld tot minimaal €16,5 miljoen voor Noord-Nederland

2. De provincie Fryslân legt de pilots duurzaam ondernemen vooraf ter goedkeuring voor aan het Rijk. Het Rijk toetst deze pilots binnen 3 maanden aan de criteria zoals genoemd op blz. 57 van het MJP2.

3. Het Rijk evalueert alle uitgevoerde pilots. Naar aanleiding van deze evaluaties formuleert het Rijk bij de in artikel 7 bedoelde mid-term review eventuele aanvullende prestaties.

4. Het resterende landelijke rijksbudget voor STIDUG (Stimuleringsregeling inrichting duurzame glastuinbouw-gebieden) bedraagt circa €12,5 miljoen en wordt afhankelijk van de uitkomsten van

de FES-claim besteed.

3.3 Recreatie

1. Het Rijk en de Provincie Fryslân spreken de volgende prestaties en bijdragen af.

Recreatie, prestaties	prestatie-eenheid en aantal	Normbedrag Rijk per eenheid	Rijksbijdrage (mln €)	Prov. bijdrage (mln €)	Bijdrage derden (mln €); indicatief
Landelijke routenetwerken:					
Wandelen	2 knelpunt	per 2007	€ 0,10*	€ 0,04	€ 0,06
Fietsen	10 knelpunt	per 2007	€ 0,44*	€ 0,18	€ 0,26
Varen	239 km	€ 16.591	€ 3,97*	€ 17,80	€ 19,62
Provinciale routenetwerken: wandelen over boerenland	km				
Beheer:					
Beheer recreatie, inclusief lopende verplichtingen**	5.242 ha	€ 30	Onderdeel van budget 'beheer in nieuwe en bestaande EHS' (zie tabel artikel 3.1)		
Totaal:			€ 4,51	€ 18,02	€ 19,94

* De rijksbijdrage is inclusief lopende verplichtingen (€ 1,69).

** Vanwege de zeer lang lopende contracten voor beheersvergoedingen en de beleidswens deze te verlengen (naast het sluiten van nieuwe overeenkomsten) is het weinig zinvol om hier een onderscheid te maken in nieuwe prestaties en lopende verplichtingen.

lid 2 en 3: Niet van toepassing

4a. De provincie Fryslân programmeert voor wandelen en fietsen:

- * de reconstructie van routes (inclusief netwerkbeheer en promotie) en
- * het oplossen van urgente knelpunten op basis van het kwaliteitscriterium 'veilig toegankelijk'.

Leidraad voor de keuze voor de op te lossen knelpunten vormt het Meerjarenprogramma Landelijke Routenetwerken wandelen en fietsen 2007-2013 (vastgesteld door de IPO-adviescommissies landelijk gebied en economie) alsmede de nadere uitwerking ervan in de Rapportage '0-meting'.

4b. Het Rijk beoordeelt in 2007 het Meerjarenprogramma Landelijke Routenetwerken wandelen en fietsen 2007-2013 en stemt voorlopig in met de toepassing ervan. De beoordeling door het Rijk kan leiden tot wijzigingen van de in deze overeenkomst opgenomen afspraken over de Landelijke Routenetwerken wandelen en fietsen.

4c. Provincie Fryslân heeft bij de keuze voor de op te lossen knelpunten uit het Meerjarenprogramma Landelijke Routenetwerken wandelen en fietsen de mogelijkheid om binnen de periode 2007-2013 te schuiven tussen de knelpunten. De Provincie Fryslân verrekent daarbij wel de in de tabel opgenomen prestatie op basis van de verschillende kosten per knelpunt.

4d. In 2013 heeft Provincie Fryslân haar aandeel in de 100 km wandelen over boerenland, als onderdeel van het Landelijk Routenetwerk wandelen, gerealiseerd.

4e. De Provincie Fryslân programmeert voor varen het oplossen van knelpunten op basis van het kwaliteitscriterium 'fysiek nautische knelpunten' (diepgang, doorvaarhoogte, bedieningstijd, wachtsteigers en ontbrekende schakels in het routenetwerk).

4f. In 2013 is het Landelijk Routenetwerk voor varen op basis van het kwaliteitscriterium 'fysiek nautische knelpunten' knelpuntvrij.

4g. De programmering van de Provincie Fryslân omvat alle verplichtingen voor de realisatie van

de Landelijke Routenetwerken (reconstructie van routes en het oplossen van knelpunten), die door of namens het Rijk vóór 1 januari 2007 zijn aangegaan (zie ook artikel 4 van deze overeenkomst).

4h. De hoogte van de normkosten en de normbijdragen van het Rijk voor de Landelijke Routenetwerken wordt definitief vastgesteld in het kader van de technische evaluatie van de normkosten voor inrichting (zie ook artikel 7, eerste lid van deze overeenkomst).

4i. Voor de Landelijke Routenetwerken geldt in de periode 2007-2013, in tegenstelling tot de rijksbijdrage, een inspanningsverplichting voor de provinciale bijdrage.

4j. Rijk en Provincie Fryslân maken de afspraak dat uiterlijk 1 juli 2007 het rijksbudget, de bijbehorende bijdragen derden en de te realiseren prestatie voor wandelen over boerenland in provinciale routenetwerken door Provincie Fryslân zijn geprogrammeerd.

3.4 Landschap

1. Het Rijk en de Provincie Fryslân spreken de volgende prestaties en bijdragen af.

Landschap, prestaties	prestatie-eenheid en aantal	Normbedrag Rijk per eenheid	Rijksbijdrage (mln €)	Prov. bijdrage (mln €)	Bijdrage derden (mln €); indicatief
Nationaal landschap:					
De activiteiten/prestaties die zijn opgenomen in de provinciale uitvoeringsprogramma's en met inachtneming van de rijksbeoordeling #	2 programma('s) uitvoeren	50% van de totale kosten voor deze prestaties	€ 3,00 # (waarvan cult.hist. € 0,40)	€ 2,00	€ 1,00
Provinciale stichtingen landschapsbeheer:					
Bijdrage per stichting		vaste jaarlijkse bijdrage per stichting	€ 2,52 (Totaal voor 7 jaar)	€ 0,31	
Beheer:					
Beheerlandschap incl. lopende verplichtingen*	1.361 ha	€ 80	Onderdeel van budget 'beheer in nieuwe en bestaande EHS' (zie tabel artikel 3.1)		
Totaal:			€ 5,52	€ 2,31	€ 1,00

Het staat de provincie vrij, conform de afspraken uit het bestuurlijk overleg van 17 mei 2006, om de beschikbare budgetten voor de beide Nationale landschappen in de eerste jaren van de looptijd van deze overeenkomst te besteden.

* Vanwege de zeer lang lopende contracten voor beheersvergoedingen en de beleidswens deze te verlengen (naast het sluiten van nieuwe overeenkomsten) is het weinig zinvol om hier een onderscheid te maken in nieuwe prestaties en lopende verplichtingen.

2. Het bedrag genoemd bij Provinciale stichtingen landschapsbeheer betreft een vast bedrag per stichting per jaar. Het bedrag kan door de Provincie Fryslân niet worden besteed aan andere doelen.

3. De Provincie Fryslân stimuleert dat de Provinciale stichtingen landschapsbeheer hun gesubsidieerde werkzaamheden toespitsen op de te realiseren prestaties in Nationale landschappen.

4. De prestatie genoemd bij Beheer landschap wordt grotendeels geleverd buiten Nationale landschappen omdat daar de bestaande beheersovereenkomsten voor landschapselementen liggen.

5. De prestaties bij Nationaal Landschap zijn onderdeel van een door de provincie opgesteld en door het Rijk goedgekeurd uitvoeringsprogramma (UP). Indien het Rijk betreffende uitvoerings programma heeft goedgekeurd of naar verwachting voor 18

december goed zal keuren, staat 'geen' in de kolom 'Procesafpraak' vermeld.

Nationaal Landschap	Datum/kenmerk aanbestedingsbrief UP	Datum/kenmerk rijksbeoordelingsbrief	Procesafpraak
• Noordelijke Wouden	• 14-09-2006	• december 2006/DRZ 06-4935/AE/MR	• Geen
• Zuidwest Friesland	• 14-09-2006	• december 2006/DRZ 06-4935/AE/MR	• Geen

3.5 Bodem

1. Het Rijk en de Provincie Fryslân spreken de volgende prestaties en bijdragen af.

Bodem, prestaties	prestatie-eenheid en aantal	Normbedrag Rijk per eenheid	Rijksbijdrage (mln €)	Prov. bijdrage (mln €)	Bijdrage derden (mln €); indicatief
Duurzaam bodemgebruik:					
pilots gebruik bodeminformatie	1 pilot(s)	max 50% van de kosten voor alle prestaties samen	€ 0,45	€ 0,45	
provinciale bodemvisie	1 visie	zie boven	zie boven	zie boven	
Bodemsanering:					
Meerjarenprogramma bodemsanering	1 programma				
Bodemsanering: BPE's (prestatie 2010-2013)	474.000 BPE*	€ 20 (indicatief)	€ 9,48		
Totaal:			€ 9,93	€ 0,45	

* BPE = bodem prestatie eenheid

2. Het budget voor bodemsanering voor het landelijk gebied wordt vanaf 2010 aan het ILG-budget toegevoegd. Na actualisatie van de werkvoorraad in de periode 2008/2009 wordt de hier opgenomen voorlopige prestatieafpraak (BPE en rijksbijdrage) aangepast en definitief gemaakt.

3. De Provincie Fryslân stelt uiterlijk in 2009 een meerjarenprogramma bodemsanering op conform de criteria van het MJP2. De provincie kan desgewenst daaraan voorafgaand ook een bodemvisie opstellen.

4. De Provincie Fryslân legt haar voorstellen voor pilots vooraf ter goedkeuring voor aan het Rijk. Het Rijk toetst binnen 3 maanden aan de in het MJP2 genoemde criteria.

3.6 Water

1. Het Rijk en de Provincie Fryslân spreken de volgende prestaties en bijdragen af.

Water, prestaties	prestatie-eenheid en aantal	Normbedrag Rijk per eenheid	Rijksbijdrage (mln €)	Prov. bijdrage (mln €)	Bijdrage derden (mln €); indicatief
Waterkwaliteit:					
Sanering waterbodems, prestaties 2010-2013	BPE, aantal saneringen PM		€ 3,62	€ 0,36	€ 3,26
Totaal:			€ 3,62	€ 0,36	€ 3,26

2. Het beschikbare budget voor waterbodemsanering voor het landelijke gebied wordt vanaf 2010 aan het ILG-budget toegevoegd, evenals de voor de waterbodemsanering nader overeen te komen prestaties de randvoorwaarden uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) en de Europese Kaderrichtlijn Water.

3. Voor deze bestuursovereenkomst is het van belang te onderkennen dat in het Nationaal Bestuursakkoord Water is bepaald: 'het NBW wordt geëvalueerd in 2006, daarna vierjaarlijks. Naar aanleiding hiervan besluiten partijen over bijstelling en/of aanpassing van het huidige akkoord, dan wel het sluiten van een vervolgakkoord en de bijbehorende doelstellingen en middelen'. Dit kan betekenen dat middelen voor water worden toegevoegd en deze bestuursovereenkomst dient te worden aangepast

3.7   Reconstructie zandgebieden

Prestatie niet van toepassing.

Artikel 4   Lopende verplichtingen en restanttaakstellingen

1. De Provincie Fryslân neemt de in bijlage 5 opgenomen verplichtingen en de daarbij behorende prestaties, die door het Rijk zijn aangegaan voor 1 januari 2007, van het Rijk over. De lopende verplichtingen inzake bodemsanering zullen in 2009 in beeld worden gebracht en worden per midterm-review vastgelegd.

2. De overname van de verplichtingen door de Provincie Fryslân houdt voor het Rijk in ieder geval het volgende in:

- Het Rijk controleert de definitieve stand van de verplichtingen uiterlijk 1 juli 2007 aan de hand van een specifieke opdracht aan de Auditdienst van het ministerie van LNV, tegelijkertijd met de controle over de jaarrekening 2006 van het ministerie van LNV. Bij het in kaart brengen van de definitieve verplichtingenstand wordt ook bepaald welke van de vervallen doelen, genoemd in het rapport Nulmeting, nog gerealiseerd zullen worden.

- Het benodigde bedrag voor de betaling van lopende verplichtingen, als genoemd in bijlage 5, zal door het Rijk aan de Provincie Fryslân ter beschikking worden gesteld op de wijze als beschreven in artikel 8, tweede lid van de WILG.

- Het Rijk zorgt voor de benodigde capaciteit van DLG en DR voor de uitvoering van de lopende verplichtingen, zoals beschreven in artikel 8 van deze overeenkomst.

3. De overname van de verplichtingen houdt voor de Provincie Fryslân in ieder geval het volgende in:

- De Provincie Fryslân zorgt vanaf 1 januari 2007 voor de volledige afwikkeling van de lopende verplichtingen, inclusief de betalingen van de lopende verplichtingen en de realisatie van de daarbij behorende prestaties, binnen de daarvoor gestelde termijn en draagt vanaf deze datum alle risico's die met de verplichtingen samenhangen, vooruitlopend op definitieve vaststelling daarvan zoals genoemd in lid 4.

- De Provincie Fryslân zal eventuele inkomsten die met deze lopende verplichtingen samenhangen gebruiken voor het realiseren van de in deze overeenkomst afgesproken prestaties, dan wel voor het opvangen van eventuele tegenvallers bij de uitfinanciering.

4. Zodra de definitieve verplichtingenstand en de bijbehorende risico's bekend zijn, zullen de Provincie Fryslân en het Rijk hierover in overleg treden. Indien nodig zal de bestuursovereenkomst hierop worden aangepast.

5. De Provincie Fryslân stemt in met de restanttaakstellingen per 1-1-2005 zoals opgenomen in bijlage 6. In 2007 stellen Rijk en de Provincie Fryslân de restanttaakstellingen bij aan de hand van de uitkomsten van het project 'Nulmeting op kaart' en de evaluatie 'omslag verwerving naar beheer'. Deze aangepaste restanttaakstellingen per 1-1-2005 worden aansluitend opgenomen in bijlage 6 ter vervanging van de restanttaakstellingen uit het eindrapport 'Nulmeting restanttaakstellingen MJP2- doelen in het ILG' (7 april 2006). De Provincie Fryslân zal deze restanttaakstellingen realiseren door uitvoering van het Uitvoeringscontract 2005-2006, de ILG-bestuursovereenkomst 2007-2013 en, indien van toepassing, nog af te sluiten overeenkomsten voor de periode na 2013.

Artikel 5 Financieel beheer

1. Handelingen als Europees betaalorgaan in het kader van verordening nr. 1698/2005 van de Raad inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling (het plattelandontwikkelingsprogramma 2007-2013) worden verricht door DLG of door het gedelegeerd orgaan DR. DR verzorgt de nationale verklaring over de besteding van de EU-uitgaven.
2. Uitleg van de in het eerste lid genoemde verordening en daarmee samenhangende andere Europese regelgeving geschiedt door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, in zijn hoedanigheid van beheersautoriteit van het plattelandontwikkelingsprogramma.

Artikel 6 Grondzaken

1. Provincie Fryslân bepaalt de wijze waarop de grondverwerving plaatsvindt. Provincie Fryslân realiseert de grondverwerving binnen de kaders zoals deze zijn verwoord in § 5.4 van het Provinciaal Meerjarenprogramma 2007-2013 en in het Aansturingsprotocol dat de gezamenlijke provincies hanteren ten aanzien van de inzet van DLG/BBL. Maximaal 10% van het totale op grond van artikel 3 van deze overeenkomst te verwerven areaal door de Provincies gezamenlijk komt jaarlijks tot stand via aankoop op basis van volledige schadeloosstelling dan via wel gerechtelijke onteigening. Provincie Fryslân kan eventueel meer op deze basis verwerven, zolang het gemiddelde van alle Provincies onder de 10% blijft. Aankoop op deze basis is daarbij sluitstuk van de grondverwervingsstrategie van Provincie Fryslân. Bij de mid term review bezien het Rijk en Provincie Fryslân of, gelet op de realisatie van de grondverwerving tot dan toe, de nog te realiseren grondverwerving en de termijnen van realisatie van de desbetreffende beleidsdoelen in het MJP2 dit percentage toereikend is. Daarbij betrekken zij de realisatie en vooruitblik van de andere Provincies en de MJP2-doelen die buiten het ILG worden gerealiseerd. Indien noodzakelijk komen partijen dan tot nieuwe afspraken in deze.
2. Provincie Fryslân spant zich in om samen met de andere provincies te komen tot een dusdanige interprovinciale verdeling dat het jaarlijkse budget voor de PNB-leningen optimaal wordt benut, uitgaande van de provinciale taakstellingen als aangegeven in artikel 3.1 lid 1. Tot 1 juli 2007 wordt het budget uit de PNB-leningen ingezet via de landelijke PNB-regeling met de DLG als uitvoerder onder aansturing van Provincie Fryslân. De eventuele cofinanciering van Provincie Fryslân wordt ingezet via een subsidieregeling van Provincie Fryslân. Per 1 juli 2007 wordt het budget uit de PNB-leningen zoals aangegeven in artikel 3 lid, samen met de eventuele cofinanciering van Provincie Fryslân ingezet via een provinciale subsidieregeling van Provincie Fryslân. Het in vorige zin gestelde, geldt onder voorbehoud van instemming van Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen. Rijk en Provincie Fryslân spannen zich in om tijdig met deze organisaties een overeenkomst in deze af te sluiten.
3. Provincie Fryslân geeft DLG-BBL opdracht tot verkoop, ruil en overdracht van de BBL-eigendommen die ingevolge artikel 3 van deze overeenkomst door het Rijk ter beschikking zijn gesteld voor realisatie van de in dat artikel aangegeven prestaties. Rijk en provincie Fryslân stellen daartoe nadere regels in de respectievelijke aansturingsprotocollen. De ligging van de in artikel 3 ter beschikking gestelde percelen is weergegeven op kaart in bijlage 7, behorend bij deze overeenkomst. Het saldo van opbrengsten en kosten verbonden aan (des)investeringen en ruilingen/verkoop wordt ingezet voor de aankoop van nieuwe gronden.
4. Provincie Fryslân kan desgewenst BBL-eigendommen, voor zover deze met gelden van LNV zijn verworven, inzetten voor andere doelen, inclusief ontwikkelingsprojecten, dan LNV aan die gronden heeft toegekend. In dat geval draagt Provincie Fryslân voor eigen rekening en risico zorg voor een areaal dat gelijkwaardig is voor het desbetreffende oorspronkelijke doel. Met uitzondering van de gronden bedoeld in lid 3 en voor zover deze gronden niet meer nodig zijn voor de doelen in het kader waarvan ze zijn verworven, heeft Provincie Fryslân eerste recht van koop van de BBL-eigendommen en kan Provincie Fryslân in afwijking van onderdeel b volstaan met het aankopen van die gronden.

5. Indien BBL-eigendommen worden ingezet als bedoeld onder 4, worden deze gewaardeerd op basis van de actuele marktwaarde. Ingeval BBL-eigendommen worden ingezet in het kader van de afspraken, die het Rijk en de reconstructieprovincies hebben gemaakt op 15 maart 2000 (Pact van Brakkenstein), gelden de in dat kader gemaakte afspraken.
6. Het Rijk spant zich in om, op verzoek van Provincie Fryslân risicodragende participatie van BBL mogelijk te maken in ontwikkelingsprojecten die (mede) bijdragen aan de realisatie van de rijksdoelen wanneer voldaan wordt aan de rijkskaders te weten het (hernieuwde) beleidskader anticiperend handelen in vastgoed en het deelnemingen beleid. Een definitieve uitspraak is afhankelijk van de besluitvorming binnen het Rijk over het hernieuwde beleidskader anticiperend handelen. Provincie Fryslân is enig opdrachtgever voor BBL waar het gaat om de inzet van ILG- gronden voor provinciale ontwikkelingsprojecten.
7. Het Rijk draagt zorg voor de beschikbaarheid van voldoende landmeterhectares voor de uitvoering van landinrichtingsprojecten in Provincie Fryslân voor het realiseren van de prestaties in deze overeenkomst door enerzijds via deze overeenkomst gelden beschikbaar te stellen en anderzijds door reallocatie van overtollige landmetershectaren.
8. De gronden die BBL in de periode 2007-2013 in opdracht van Provincie Fryslân verwerft met de middelen voortvloeiend uit deze overeenkomst en niet meteen worden doorgeleverd aan de eindbeheerder worden geactiveerd op de BBL-balans. Met uitzondering van de gronden verworven ingevolge art 3.2 lid 1 (landmetershectaren) neemt Provincie Fryslân in haar balans een vordering op ter grootte van de aankoopwaarde van deze gronden op BBL. De gerealiseerde meer- of minderwaarde bij verkoop van deze gronden wordt verrekend met het ILG-budget van de desbetreffende provincie; hierover vindt geen nadere verrekening met het Rijk plaats.

Artikel 7   Evaluatie, monitoring en verantwoording

7.1   Evaluatie van de normkosten

1. Het Rijk voert in het najaar van 2007 een technische evaluatie uit ten aanzien van de normkosten voor inrichting, die aan de normbijdragen van het Rijk per eenheid ten grondslag liggen (gereed december 2007). Het Rijk werkt daarbij samen met de Provincie Fryslân en betreft daarbij de andere Provincies. Indien dit naar zijn oordeel nodig is past de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit uiterlijk in 2008 deze normkosten aan. Op dat moment worden door beide partijen eveneens de gevolgen vastgesteld die deze aanpassing gedurende de overeengekomen periode heeft voor de in artikel 3 genoemde prestaties en bijdragen van partijen.
2. Het Rijk en de Provincies ontwikkelen gezamenlijk een methodiek voor het volgen (monitoren) van de prijsontwikkeling van gronden en bijkomende verwervingskosten.
3. De methodiek van de grondprijmonitor wordt geëvalueerd in 2007 en bij de mid-term review bedoeld in artikel 7, derde lid van de WILG.
4. Op basis van monitoring van de grondprijzen worden, indien van toepassing, de per provincie en rijksdoel gedifferentieerde normkosten grondverwerving jaarlijks aangepast. De normkosten grondverwerving bestaan uit de kale grondprijs plus de bijkomende kosten. Provincie Fryslân gaat terughoudend om met het maken van bijkomende kosten. Op basis van de aldus vastgestelde normkosten zullen Rijk en Provincie Fryslân bezien of de ter beschikking gestelde budgetten kunnen worden bijgesteld in het licht van de budgettaire ruimte dan wel de te leveren prestaties door Rijk en Provincie Fryslân worden bijgesteld. Bij de mid term review evalueren Provincie Fryslân en het Rijk de gemaakte bijkomende kosten. Bij de eindverantwoording in 2014 worden de normkosten grondverwerving berekend en gehanteerd als hiervoor beschreven.

7.2 Voortgangsrapportages, mid-term review en eindverantwoording

1. De Provincie Fryslân levert de in artikel 12 van de WILG aangegeven voortgangsrapportages, gegevens voor de mid-term review en eindverantwoordingverslag aan het Rijk aan conform de vereisten als genoemd in de bijlagen 2a, 2b, 2c en 5.
2. Bij de jaarlijkse voortgangsrapportage bedoeld in artikel 12, eerste lid, van de WILG gebruikt de Provincie Fryslân de in bijlage 2 en 3 opgenomen modellen voor de voortgang van de prestaties en het grond(prijs) beleid. De voortgangsrapportage over 2012 bevat daarnaast een inschatting van de mate waarin de afgesproken prestaties voor 2007 – 2013 zullen worden gerealiseerd.
3. In de jaarlijkse rapportage rapporteert de Provincie Fryslân eveneens over de gebruikte DLG-capaciteit
4. De Provincie Fryslân levert de gegevens voor de jaarlijkse rapportage aan overeenkomstig het accountantsprotocol van bijlage 4.
5. De Provincie Fryslân levert de voortgang en eindrapportage over de uitfinanciering van de lopende verplichtingen conform het model in bijlage 2d.
6. De Provincie Fryslân en het Rijk voeren overleg over de voortgang naar aanleiding van de voortgangsrapportages en de mid-term review rapportage. Overleg naar aanleiding van de gerealiseerde prestaties vindt plaats aan de hand van het eindverantwoordingsverslag.
7. Het Rijk en de Provincie Fryslân maken nadere afspraken over de door de Provincie Fryslân te leveren gegevens ten behoeve van de jaarlijkse rapportageverplichtingen die voortvloeien uit het POP 2 en internationale verdragen en verplichtingen voor de Vogel- en Habitatrichtlijn, Bonn en Bern.

7.3 Vaststelling van het investeringsbudget

De toezending van het eindverslag door de Provincie Fryslân aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wordt beschouwd als het verzoek tot vaststelling van het investeringsbudget als bedoeld in artikel 13 van de WILG. Conform artikel 14 van de WILG stelt het Rijk naar aanleiding van het eindverslag het investeringsbudget van de Provincie Fryslân vast.

7.4 Effectmonitoring

1. Het Rijk is verantwoordelijk voor opzet en onderhoud van een effectmonitoring die de doelen van het MJP2 voldoende dekt, binnen het kader van de effectmonitoring van Agenda Vitaal Platteland.
2. De Provincie Fryslân levert gegevens aan ten behoeve van de in het vorige lid bedoelde effectmonitoring conform het protocol van bijlage 3.

Artikel 8 Uitvoering door Rijksoverheidsdiensten

1. De Provincie Fryslân draagt de uitvoering van Programma Beheer tenminste voor de jaren 2007 en 2008 op aan de Dienst Regelingen. Het Rijk neemt de kosten voor zijn rekening die DR, DLG en AID ten behoeve van de uitvoering van Programma Beheer maken, op basis van het huidige kostenniveau. De Provincie Fryslân stuurt de uitvoering van het programma beheer door DR in gezamenlijkheid met de andere provincies aan. DR draagt zorg voor afstemming met DLG en AID. Over de uitvoering van programma beheer sluiten de provincies uniforme prestatieovereenkomsten met DR. De minister van LNV, Provincie Fryslân en DR streven ernaar om de uitvoeringskosten te verlagen. Voor de uitvoering van het beheer na de stelselwijziging per 1-1-2009 geeft, althans in het geval dat Dienst Regelingen ook dan de uitvoering verzorgt, de minister van LNV voor 1-1-2009 aan of, en zo ja op welke wijze, hij naast het investeringsbudget ook uitvoeringsbudget ter beschikking stelt aan provincies, waaruit DR wordt betaald. In dat geval zullen de afspraken over de aansturing worden herzien.

2. Ten behoeve van het realiseren van de prestaties uit deze overeenkomst zet het Rijk de volgende capaciteit van de Dienst Landelijk Gebied (DLG) in.

Capaciteitsinzet	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
DLG uren excl. programma-beheer	48000	52500	51250	48250	46500	44500	45750	336750
DLG uren programma-beheer	9250	9250	9500	9500	9750	10000	10250	67500
DLG (uren totaal)	57250	61750	60750	57750	56250	54500	56000	404250

3. Bij tariefswijzigingen, wijzigingen op de programma- en apparaatbudgetten op de LNV/Rijksbegroting, en wijzigingen op last van Europese of nationale voorschriften vindt in beginsel een aanpassing van de in het eerste lid ter beschikking gestelde capaciteit plaats. Partijen treden in dat geval in overleg over de omvang van de benodigde aanpassingen in capaciteit, alsmede over de gevolgen hiervan voor door de Provincie Fryslân te leveren prestaties.

4. De Provincie Fryslân voert als enige de regie over de genoemde capaciteit van DLG en legt in de prestatieovereenkomsten met DLG op uitvoeringsniveau afspraken vast over het realiseren van doelen, het leveren van prestaties, het uitputten van budgetten, het leveren van voortgangsinformatie en het inzetten van de beschikbaar gestelde DLG-capaciteit.

5. De Provincie Fryslân stuurt DLG en DR aan overeenkomstig het aansturingsprotocol Provincies-DLG en het aansturingsprotocol Provincies-DR. Rijk en Provincie Fryslân houden hierbij rekening met de risicoverdeling in deze protocollen.

6. De Provincie Fryslân kan een deel van de DLG-capaciteit die haar voor een specifiek jaar ter beschikking is gesteld in dat jaar overdragen aan een andere Provincie. Ook kan zij in enig jaar gebruik maken van voor dat jaar aan een andere Provincie ter beschikking gestelde DLG-capaciteit. Het is voor de Provincie Fryslân niet mogelijk om te schuiven in capaciteit van DLG tussen de verschillende jaren.

7. De Provincie Fryslân houdt bij grondverwerving, inrichting van terreinen, soortenbeleid, omgevingsbeleid en bodemverontreiniging ook rekening met Staatsbosbeheer.

Artikel 9 Bijlagen

1. De volgende bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van deze overeenkomst:

Bijlage 1. Begrippen

Bijlage 2. Protocol (2a), Model voortgangsrapportages, mid-term review, eindverantwoording nieuwe verplichtingen (2b), Model grondprijzen (2c), Model voortgangsrapportage Lopende verplichtingen (2d)

Bijlage 3. Protocol effectmonitoring

Bijlage 4. Accountantsprotocol voor provinciale rapportages

Bijlage 5. Voorlopig Overzicht van rijksverplichtingen die de Provincie Fryslân overneemt (5a) en (definitief) overzicht van rijksverplichtingen die de Provincie Fryslân overneemt (5b)

Bijlage 6. Voorlopig Overzicht van restant-taakstelling van de Provincie Fryslân (6a) en (definitief) Overzicht van restant-taakstelling van de Provincie Fryslân (6b).

Bijlage 7. Kaart met BBL-gronden in de Provincie Fryslân .

2. Ingeval van strijdigheid tussen de bijlagen en de artikelen van deze overeenkomst prevaleren de artikelen.

Slotbepalingen

Artikel 10 Inwerkingtreding en uitvoeringsperiode

1. Deze overeenkomst is gesloten voor bepaalde duur. Zij treedt in werking op 1 januari 2007 en eindigt met ingang van 1 januari 2014.
2. Deze overeenkomst kan alleen worden aangevuld of gewijzigd door en bij schriftelijke verklaring die door en namens het Rijk en de Provincie Fryslân is ondertekend.
3. In geval van onvoorziene omstandigheden treden Rijk en de Provincie Fryslân in overleg.

Artikel 11 Terinzagelegging

1. Binnen zes weken na ondertekening van deze bestuursovereenkomst wordt de zakelijke inhoud ervan door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gepubliceerd in de Staatscourant.
2. In de Staatscourant wordt door de minister tevens meegedeeld dat de overeenkomst ter inzage wordt gelegd bij de hoofdvestigingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te Den Haag en bij het Provinciehuis van de Provincie Fryslân .

Aldus overeengekomen en in vijfvoud ondertekend op 18 december 2006 te Fort Voordorp, Groenekan,

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit,

dr. C.P. Veerman

DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN
MILIEUBEHEER,

Drs. P.L.B.A. van Geel

Zie bladzijde 20

DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

Drs. M.H. Schultz van Haegen

Zie bladzijde 21

DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP,

M.J.A. van der Hoeven

Zie bladzijde 22

DE GEDEPUTEERDE VAN DE PROVINCIE FRYSLÂN ,

mevr. mr. A.M. Andriesen

DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN
MILIEUBEHEER,

Drs. P.L.B.A. van Geel

DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT,

Drs. M.H. Schultz van Haegen

DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP,

M.J.A. van der Hoeven

Bijlage 1 Begrippen

Deze bijlage gaat in op een aantal wezenlijke begrippen die gelden voor de gehele overeenkomst (inclusief bijlagen). Elk begrip krijgt een definitie (cursief) en waar nodig een toelichting.

BBL-bezit

Alle gronden, die door BBL tot 1-1-2007 zijn verworven en gedurende de looptijd van de onderhavige overeenkomst worden verworven en niet zijn overgedragen.

Dit BBL-bezit is toegerekend naar rijksdoelen (EHS, RodS), landmeterhectares (grondvoorraad t.b.v. landbouwdoeleinden) en 'vervallen doelen'. Het resterend BBL-bezit is één op één gelabeld aan te verkopen gronden ter financiering van RodS en doelen in opdracht van derden.

'Ruilen BBL-bezit per 1-1-2007' betreft gronden, die door BBL vóór 1-1-2007 zijn verworven en waarvan is overeengekomen dat deze in de periode 2007-2013 aan de eindbeheerder worden overgedragen.

Bijkomende kosten grondverwerving

Kosten buiten de kale grondprijs die deel uitmaken van de verwervingskosten.

Tot de bijkomende kosten worden gerekend:

Notariskosten, kadasterkosten, onteigeningsvergoeding, overnamekosten (bijv. een gebouw), vrijmaken van pacht, toeslagen, kosten van flankerend beleid (bijv. RBB), waardeverlies van gebouwen, sloopkosten.

Tot bijkomende kosten worden uitdrukkelijk niet gerekend:

de kosten voor het verplaatsen van andere bedrijven dan landbouwbedrijven, de kosten van bodemsanering, de kosten voor het saneren van glas.

Doelstelling 2 (D2)

Deze doelstelling van het EU-cohesiebeleid richt zich op het versterken van de regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid en wordt ondersteund door het Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds (ESF). EFRO programma's worden landsdelig uitgevoerd en ondersteunen doelstellingen gericht op het versterken van de (economische) attractiviteit van regio's. met als subdoelstellingen: o.a. toerisme/recreatie, milieu en natuurontwikkeling, maar ook bijv. greenports.

Doelstelling 3 (D3)

Deze doelstelling van het EU-cohesiebeleid, die ook gevoed wordt uit het EFRO-fonds, richt zich op het versterken van de Europese Territoriale Cohesie op drie niveaus: A) grensoverschrijdende samenwerking; B) transnationale samenwerking; C) interregionale samenwerking. Ook hier zijn (sub-)doelstelling op het vlak van natuur/milieu, toerisme/recreatie, risicopreventie van toepassing.

Grondprijsmonitor

Overzicht van de ontwikkeling van de grondprijzen in het landelijk gebied.

De Grondprijsmonitor geeft op een peildatum voor elke provincie o.a de kale grondprijs aan, waarbij een splitsing is gemaakt tussen 'rood' (stedelijk gebied), 'roze' (stedelijke omgeving) en 'groen' (landelijk gebied). DLG houdt de grondprijsmonitor bij

De normkosten verwerving voor de rijksdoelen uit het MJP2 worden gebaseerd op de 'roze' grondprijs (RodS) en de 'groene' grondprijs (EHS, landmetershectaren en uitfinanciering vervallen rijksdoelen). De normkosten voor verwerving in rijksbufferzones worden gebaseerd op de 'roze' grondprijs (voor RodS) en de 'groene' grondprijs (voor EHS) in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht.

In beheer (Realisatie EHS)

Gronden, waarvoor een beheer wordt gevoerd conform het beoogde rijksdoel.

Het betreft hier gronden, die in de periode 2007-2013 zijn overgedragen aan de eindbeheerder en nieuw in beheer komen alsmede gronden, die vóór 1-1-2007 reeds in beheer waren en waarvan het beheer wordt gecontinueerd.

N.B. Gronden, die zijn of worden overgedragen aan Staatsbosbeheer maken hier geen onderdeel van uit.

Inrichting

Het geschikt maken van gronden voor de rijksdoelen EHS, Westerschelde, Grondgebonden Landbouw en RodS.

Gronden zijn ingericht indien alle maatregelen voor het realiseren van het rijksdoel volledig zijn uitgevoerd.

'Inrichting onderhanden vóór 1-1-2007' betreft gronden, waarvoor ten behoeve van de inrichting een rijksbijdragetoezegging vóór 1-1-2007 is afgegeven, maar waarvan de inrichting nog niet volledig is afgerond. De inrichting kan pas begonnen zijn, in volle gang of bijna afgerond.

Kale grondprijs

De gemiddelde prijs van de door BBL uitgevoerde grondtransacties, die in enig jaar hebben plaatsgevonden

De bijkomende kosten maken geen deel uit van de kale grondprijs. De kale grondprijs wordt gespecificeerd per provincie en per 'kleur' (zie Grondprijsmonitor).

Marktwaarde

De actuele verkeerswaarde die optreedt bij verkoop van grond aan een willekeurige marktpartij in het gebied.

DLG kijkt in voorkomende gevallen naar recente transacties in dat gebied of de omgeving ervan en hanteert dat prijsniveau. De referentie wordt daarmee gezocht in recente transacties van derden in de omgeving van het object. In de praktijk zal de marktwaarde vrij dicht bij de agrarische waarde liggen als een bestemmingswijziging (en daarmee een potentiële waardevermeerdering en de kans dat deze optreedt) nog onzeker is. Daarentegen kan het verschil groot zijn indien een voor de prijs gunstige bestemmingswijziging vrij zeker is.

Normbijdrage

Rijksbijdrage voor de realisatie van een prestatie-eenheid van een rijksdoel.

Normkosten

Gemiddelde kosten voor de realisatie van een prestatie-eenheid van een rijksdoel.

Het Rijk hanteert landelijke normkosten (landelijk gemiddelden) in de communicatie met o.a. de Tweede Kamer, en (provinciaal) gedifferentieerde normkosten in de overeenkomsten met afzonderlijke Provincies.

Normkosten grondverwerving

Kale grondprijs vermeerderd met de bijkomende kosten

De normkosten verwerving uit het MJP2 en de actualisatie ervan worden gebaseerd op de jaarlijkse Grondprijsmonitor, die door DLG wordt uitgevoerd.

Onteigeningsvergoeding

Het verschil tussen de onteigeningswaarde en de reguliere grondprijs.

Ontwikkelingsprojecten

Een ontwikkelingsproject is een veelal op integrale gebiedsontwikkeling gericht project, waarbij voor (een deel) van de in het project betrokken gronden gestreefd wordt naar waardevermeerdering via functiewijziging.

Participatie in ontwikkelingsprojecten kan op twee manieren worden vormgegeven: Enerzijds kan bestaand grondbezit worden ingezet (= risicodragende participatie), anderzijds kan de grondverwerving doelgericht plaatsvinden in een gebied waar ontwikkelingen worden verwacht, waarbij de opdrachtgever voordelen van de in te nemen grondpositie verwacht (= anticiperend verwerven).

Op peil houden grondvoorraad

Verwerving van voldoende grond binnen (land)inrichtingsprojecten om het ruilen en inrichten van gronden te ondersteunen en te versnellen, waardoor rijksdoelen tijdig kunnen worden gerealiseerd.

Overdragen

Het overdragen van gronden aan de terreinbeherende organisatie die optreedt als eindbeheerder.

Het kan gaan om gronden die door BBL zijn verworven en direct na aankoop worden overgedragen aan de eindbeheerder, door BBL verworven ruilgronden die worden overgedragen aan de eindbeheerder, of gronden die zonder tussenkomst van BBL rechtstreeks door de eindbeheerder zelf worden verworven.

Pnb-leningenbudget

Budget voor het verwerven van nieuwe EHS, waarbij financiering plaatsvindt uit de leenfaciliteit EHS.

De leenfaciliteit EHS is een financieringsconstructie waarbij het rijksaandeel in de aankopen van Particuliere Natuurbeherende instanties (PNB) wordt gefinancierd uit een lening die Natuurmonumenten heeft afgesloten bij het ministerie van Financiën. Het ministerie van LNV vergoedt Natuurmonumenten de daaraan verbonden kosten voor rente en aflossing.

RodS

Recreatie om de Stad.

Taakstelling (kwantitatief)

Totaal over een lange periode te realiseren prestatie, uitgedrukt in hectares of kilometers, ter realisatie van een rijksdoel conform de in het MJP2 opgenomen operationele doelstelling.

Restanttaakstelling (kwantitatief)

De per beleidsdoel nog te realiseren prestatie

De restant taakstelling per 1-1-2005 wordt bepaald door de eerder overeengekomen taakstelling te corrigeren voor de in de periode tot en met 2004 verworven, ingericht e.q. in beheer genomen hectares/kilometers. Bij het ondertekenen van de bestuursovereenkomst wordt uitgegaan van de restant taakstelling per 1-1-2005, die in de eerste helft van 2007 geactualiseerd zal worden naar de stand per 1-1-

2007 (zie ook artikel 4).

Verwerving grond

Verwerving van een dusdanig recht op grond dat hiermee een rijksdoel kan worden verwezenlijkt.

Bij grondverwerving zijn drie varianten. Om te beginnen kunnen gronden direct na verwerving door BBL worden overgedragen aan de eindbeheerder van het rijksdoel (EHS, Westerschelde, RodS). Ten tweede kan het gaan om door BBL verworven ruilgronden, die aan dit rijksdoel worden toegerekend. Verder kunnen gronden door de eindbeheerder van het rijksdoel rechtstreeks worden verworven zonder tussenkomst van BBL.

Bijlage 2a Protocol voor Voortgangsrapportages, Mid-term review en Eindverslag

Algemeen

Als gedurende deze ILG-periode 2007-2013 prestaties aan de overeenkomst worden toegevoegd of weggehaald, zal het bij de Voortgangsrapportage horende model Voortgangsrapportage 20.. op analoge wijze worden aangepast. Dat kan ook aan de orde zijn voor de overige door de provincie aan te leveren informatie.

Volgens artikel 12 van de WILG kan het Rijk bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur nadere regels stellen omtrent de wijze van verslaglegging; ook dat kan een reden zijn dit protocol en/of de bijbehorende bijlagen aan te moeten passen.

Voortgangsrapportages (VR)

De jaarlijkse VR (zoals bedoeld in artikel 12, eerste lid, van de WILG) heeft een informierend karakter en legt het accent op realisatie van de in de bestuursovereenkomst afgesproken prestaties en daarvoor gemaakte kosten.

De Provincie Fryslân levert uiterlijk op 1 april aan het Rijk een VR aan over het voorgaande jaar. Ze levert daarvoor aan:

- * het ingevulde model Voortgangsrapportage 20.., bijlage 2b, over de uitvoering prestaties en rijksbijdragen (alleen de eerste 2 groepen kolommen hoeven daarvoor te worden ingevuld);
- * het ingevulde model over grondprijzen, bijlage 2c;
- * de gebruikte DLG-capaciteit (zo mogelijk in relatie tot de realisering van de overeengekomen prestaties);
- * Jaarrapportage ten behoeve van internationale verdragen als de Vogel- en Habitatrichtlijn, Bonn en Bern.

Bovendien levert de Provincie Fryslân de gegevens voor de jaarlijkse rapportage aan overeenkomstig het accountantsprotocol van bijlage 4.

De voortgangsrapportage over 2012 bevat naast het voorgaande een inschatting van de mate waarin de afgesproken prestaties voor 2007–2013 zullen worden gerealiseerd.

Mid-term review (MTR)

Ook de informatie ten behoeve van de MTR heeft een informierend karakter. Naast gerealiseerde prestaties en gemaakte kosten wordt een relatie gelegd met aan de prestaties ten grondslag liggende operationele doelstellingen van het MJP2.

De Provincie Fryslân levert uiterlijk 15 juli 2010 aan het Rijk de volgende gegevens voor de mid-term review:

- a. de voortgangsrapportage over 2009. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de bijdragen van Provincie en derden door de laatste 2 kolommen van het model Voortgangsrapportage 20.. in te vullen;
- b. een rapportage over operationele doelstellingen. Hierin worden de in de VR opgenomen prestaties over 2007 t/m 2009 in relatie gebracht tot de kwantiteitseisen en kwaliteitseisen voor de relevante operationele doelen die opgenomen zijn in het MJP2. Ter ondersteuning hiervoor dienen tussen het Rijk en de provincie afgesproken tabellen, kaartinformatie, GIS-bestanden voor alle relevante operationele doelen en specifieke verslagen van de programma's voor Nationale Parken, soortenbescherming, Nationale Landschappen en Reconstructie. Voor milieukwaliteit EHS/VHR levert de provincie in dit kader informatie conform afgesproken werkwijze (kaart + tabel met kwaliteitsklassen);
- c. procesinformatie over de uitvoering in de jaren 2007-2009, de samenwerking tussen het Rijk, de Provincie Fryslân en relevante andere in de gebieden opererende overheden en organisaties, de uitvoering door rijksdiensten, alsmede een vooruitblik naar het restant van deze ILG-periode.

Eventueel kan de MTR worden verlucht met fotomateriaal dat een beeld geeft van de geleverde prestaties.

In de mid-term review komen in ieder geval de volgende onderwerpen aan de orde:

- a. aanpassen van de tekst van de bestuursovereenkomst aan de evaluatie van de normkosten, als bedoeld in artikel 7.1, eerste lid;
- b. de mogelijkheden om tussen Provincies te schuiven met prestaties en bijbehorende rijksbijdragen;
- c. de evaluatie van de landbouw -pilots voor duurzaam ondernemen en het eventueel formuleren van prestaties voor duurzaam ondernemen als bedoeld in artikel 4.2;
- d. stand van zaken van het opnemen van waterprestaties en bijbehorende rijksmiddelen die mogelijk voortvloeien uit het Nationaal Bestuursakkoord Water in het ILG;
- e. aanpassing van de overeenkomst aan de precieze stand van de lopende verplichtingen per 1 januari 2007;
- f. toevoegen van de middelen voor de operationele doelen bodemsanering en waterbodemsanering aan ILG vanaf 2010;
- g. de normkosten grondverwerving, inclusief bijkomende kosten en onteigeningspercentage.

Eindverslag

Het eindverslag is een rapportage die bedoeld is als verantwoording door de Provincie aan het Rijk van de gehele ILG-periode.

De Provincie Fryslân levert uiterlijk 15 juli 2014 een eindverslag aan het Rijk. De opbouw van de in artikel 12, derde lid, van de WILG bedoelde eindverantwoording is gelijk aan de rapportage voor de mid-term review. Ook het eindverslag zal moeten voldoen aan het accountantsprotocol van bijlage 4, dat daarvoor specifieke eisen zal stellen aan dit verslag. Het eindverslag bestaat hiernaast uit een visitatie door het Rijk.

Zoals de bestuursovereenkomst aangeeft wordt het toezenden van het eindverslag aan het Rijk beschouwd als een verzoek tot vaststelling van het investeringsbudget volgens de WILG, artikel 13.

Bijlage 2b Model voortgangsrapportages nieuwe verplichtingen

Dit model betreft alleen de nieuwe prestaties zoals vermeld in artikel 3. De indeling sluit aan bij artikel 3 en dientengevolge ook bij het MJP2. Het format voor de voortgangsrapportages van lopende verplichtingen is opgenomen in bijlage 2d.

Hieronder wordt een toelichting gegeven bij enkele termen in het model. Andere begrippen zijn te vinden in bijlage 1.

Rij 1

Voortgangsrapportage 20...

De voortgangsrapportage heeft betrekking op het voorafgaande jaar. Zo wordt in 2008 gerapporteerd over het rapportagejaar 2007.

Kolommen

Te realiseren prestatie

De overeengekomen prestatie.

Prestatie in uitvoering

Prestaties, waarvoor een bijdragetoezegging is afgegeven maar die nog niet zijn afgerond

Prestatie gerealiseerd in het rapportagejaar

Prestatie, die in het betreffende jaar daadwerkelijk gerealiseerd is.

Prestatie gerealiseerd cumulatief

Prestatie, die vanaf 1-1-2007 daadwerkelijk gerealiseerd is.

Bijdrage juridisch vastgelegd

Geld vastgelegd in bijdragetoezegging, subsidiebeschikking of opdracht

Bijdrage in het rapportagejaar besteed

Geld in betreffend jaar uitbetaald.

Bijdrage besteed cumulatief

Geld, dat vanaf 1-1-2008 is uitbetaald.

Derden

Andere financiers dan Rijk en Provincie Fryslân van de in de bestuursovereenkomst opgenomen prestaties.

Voortgangsrapportage 20..		Uitvoering prestaties				Financiële bijdragen rijk				Financiële bijdragen provincie; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013				Financiële bijdragen derden; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013							
NATUUR		prestatie-eenheid	Te realiseren prestatie	Prestaties in uitvoering	Prestaties gerealiseerd in rapportagejaar	Prestaties gerealiseerd cumulatief	Overeen-gekomen rijksbijdrage	Rijks-bijdrage juridisch vastgelegd	Rijks-bijdrage in rapportagejaar besteed	Rijks-bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen provinciale bijdrage	Provinciale bijdrage juridisch vastgelegd	Provinciale bijdrage in rapportagejaar besteed	Provinciale bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen bijdrage derden	Bijdrage derden juridisch vastgelegd	Bijdrage derden in rapportagejaar besteed	Bijdrage derden besteed cumulatief	waarvan EU-bijdrage besteed cumulatief		
Operationele doelstelling	Prestaties																		POP2	D2	D3
Realisatie EHS	verwerving nieuwe EHS *	hectare																			
	ruilen BBL bezit per 1/1/2007 tbv nieuwe EHS	hectare																			
	overgedragen per 1/1/2007 tbv nieuwe EHS	hectare																			
	inrichting nieuwe EHS	hectare																			
	in beheer (nieuwe en bestaande EHS)	hectare																			
	Oplossing knelpunten robuuste verbindingen	stuks																			

Als onderdeel van Realisatie EHS	verworven oppervlakte in VHR (Natura 2000)	hectare																			
	ingerichte oppervlakte in VHR (Natura 2000)	hectare																			
	verworven oppervlakte in bufferzones	hectare																			
	verworven oppervlakte natte natuur	hectare																			
	ingerichte oppervlakte natte natuur	hectare																			
	verworven oppervlakte robuuste verbindingen	hectare																			
	ingerichte oppervlakte robuuste verbindingen	hectare																			
	SN-functiewijziging	hectare																			
	beheer via particulier SN	hectare																			
	beheer via agrarisch SAN	hectare																			
	ganzenfoerageergebieden	hectare																			

Voortgangsrapportage 20..		pnb-leningen			
NATUUR VERVOLG		Overeen-gekomen budget	Budget juridisch vastgelegd	Budget in rapportagejaar besteed	Budget besteed cumulatief
Operationele doelstelling	Prestaties *				
Realisatie EHS	verwerving nieuwe EHS met budget PNB-lening				

* Prestatie is onderdeel van de verwerving tbv nieuwe EHS, waarvan een deel is gefinancierd mbv de PNB-lening

Milieukwaliteit EHS/VHR	vermindering verdroging	VHR-gebied	hectare																			
		overig EHS	hectare																			
	effectgerichte maatregelen verzuring en vermesting	VHR-gebied	hectare																			
		overig EHS	hectare																			
	brongerichte maatregelen verzuring en vermesting	VHR-gebied	hectare																			
		overig EHS	hectare																			
Nationale Parken	Uitvoering jaarplannen	stuks uitgevoerd																				
Soorten-bescherming	Uitvoeren soortenbeschermings-plannen	stuks uitgevoerd																				
Westerschelde	verwerving	hectare																				
	inrichting	hectare																				
Natuurbeheer buiten de EHS	beheer buiten EHS	hectare																				
	ganzenfoerageergebieden	hectare																				
	natuurbraak	hectare																				
Als onderdeel van beheer buiten EHS	beheer weidevogels	hectare																				
	overig beheer via agrarisch SAN	hectare																				
	beheer via particulier SN	hectare																				

Voortgangsrapportage 20..		Uitvoering prestaties				Financiële bijdragen rijk				Financiële bijdragen provincie; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013				Financiële bijdragen derden; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013							
LANDBOUW		prestatie-eenheid	Te realiseren prestatie	Prestaties in uitvoering	Prestaties gerealiseerd in rapportagejaar	Prestaties gerealiseerd cumulatief	Overeen-gekomen rijksbijdrage	Rijks-bijdrage juridisch vastgelegd	Rijks-bijdrage in rapportagejaar besteed	Rijks-bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen provinciale bijdrage	Provinciale bijdrage juridisch vastgelegd	Provinciale bijdrage in rapportagejaar besteed	Provinciale bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen bijdrage derden	Bijdrage derden juridisch vastgelegd	Bijdrage derden in rapportagejaar besteed	Bijdrage derden besteed cumulatief	waarvan EU-bijdrage besteed cumulatief		
Operationele doelstelling	Prestaties																		POP2	D2	D3
Grondgebonden landbouw	inrichting	hectare																			
	op peil houden grondvoorraad	hectare																			
Duurzaam ondernemen	uitvoeren pilots	stuks																			

Voortgangsrapportage 20..		Uitvoering prestaties				Financiële bijdragen rijk				Financiële bijdragen provincie; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013				Financiële bijdragen derden; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013								
RECREATIE		prestatie-eenheid	Te realiseren prestatie	Prestaties in uitvoering	Prestaties gerealiseerd in rapportagejaar	Prestaties gerealiseerd cumulatief	Overeen-gekomen rijksbijdrage	Rijks-bijdrage juridisch vastgelegd	Rijks-bijdrage in rapportagejaar besteed	Rijks-bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen provinciale bijdrage	Provinciale bijdrage juridisch vastgelegd	Provinciale bijdrage in rapportagejaar besteed	Provinciale bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen bijdrage derden	Bijdrage derden juridisch vastgelegd	Bijdrage derden in rapportagejaar besteed	Bijdrage derden besteed cumulatief	waarvan EU-bijdrage besteed cumulatief			
Operationele doelstelling	Prestaties																		POP2	D2	D3	
Recreatie om de Stad: grootschalig groen	vererving	totaal	hectare																			
		waarvan in bufferzones	hectare																			
	overgedragen per 1-1-2007 t.b.v. RodS	ruilen BBL-bezit per 1-1-2007 t.b.v. RodS	hectare																			
		inrichting	hectare																			
Landelijke Routenetwerken (ontwikkelen, onderhouden en bekend maken)	wandelen	totaal	km knelpuntvrij																			
		waarvan over boerenland	km knelpuntvrij																			
	fietsen	km knelpuntvrij																				
	varen	km knelpuntvrij																				
Provinciale Routenetwerken	wandelen over boerenland	km																				
Beheer recreatie	beheersovereenkomsten met recreatiepakketten	hectare																				

Voortgangsrapportage 20..		Uitvoering prestaties				Financiële bijdragen rijk				Financiële bijdragen provincie; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013				Financiële bijdragen derden; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013							
LANDSCHAP		prestatie-eenheid	Te realiseren prestatie	Prestaties in uitvoering	Prestaties gerealiseerd in rapportagejaar	Prestaties gerealiseerd cumulatief	Overeen-gekomen rijksbijdrage	Rijks-bijdrage juridisch vastgelegd	Rijks-bijdrage in rapportagejaar besteed	Rijks-bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen provinciale bijdrage	Provinciale bijdrage juridisch vastgelegd	Provinciale bijdrage in rapportagejaar besteed	Provinciale bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen bijdrage derden	Bijdrage derden juridisch vastgelegd	Bijdrage derden in rapportagejaar besteed	Bijdrage derden besteed cumulatief	waarvan EU-bijdrage besteed cumulatief		
Operationele doelstelling	Prestaties																		POP2	D2	D3
Nationale Landschappen	ontwikkeling																				
	cultuurhistorie																				
	Provinciale stichtingen landschapsbeheer																				
	beheersovereenkomsten met landschapspakketten	hectare																			

Voortgangsrapportage 20..		Uitvoering prestaties				Financiële bijdragen rijk				Financiële bijdragen provincie; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013				Financiële bijdragen derden; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013								
BODEM		prestatie-eenheid	Te realiseren prestatie	Prestaties in uitvoering	Prestaties gerealiseerd in rapportagejaar	Prestaties gerealiseerd cumulatief	Overeen-gekomen rijksbijdrage	Rijks-bijdrage juridisch vastgelegd	Rijks-bijdrage in rapportagejaar besteed	Rijks-bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen provinciale bijdrage	Provinciale bijdrage juridisch vastgelegd	Provinciale bijdrage in rapportagejaar besteed	Provinciale bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen bijdrage derden	Bijdrage derden juridisch vastgelegd	Bijdrage derden in rapportagejaar besteed	Bijdrage derden besteed cumulatief	waarvan EU-bijdrage besteed cumulatief			
Operationele doelstelling	Prestaties																		POP2	D2	D3	
Duurzaam bodemgebruik	pilots	stuks																				
	opstellen provinciale bodemvisie	stuks																				
Bodemsanering	bodemsanering prestatie eenheden (BPE)	BPE																				

Als onderdeel van bodemsanering	aantal saneringen	stuks																				
	aantal onderzoeken	stuks																				
	verontreinigd oppervlak	m2																				
	verontreinigde grond	m3																				
	verontreinigd grondwater	m3																				

Voortgangsrapportage 20..		Uitvoering prestaties				Financiële bijdragen rijk				Financiële bijdragen provincie; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013				Financiële bijdragen derden; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013								
WATER		prestatie-eenheid	Te realiseren prestatie	Prestaties in uitvoering	Prestaties gerealiseerd in rapportagejaar	Prestaties gerealiseerd cumulatief	Overeen-gekomen rijksbijdrage	Rijks-bijdrage juridisch vastgelegd	Rijks-bijdrage in rapportagejaar besteed	Rijks-bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen provinciale bijdrage	Provinciale bijdrage juridisch vastgelegd	Provinciale bijdrage in rapportagejaar besteed	Provinciale bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen bijdrage derden	Bijdrage derden juridisch vastgelegd	Bijdrage derden in rapportagejaar besteed	Bijdrage derden besteed cumulatief	waarvan EU-bijdrage besteed cumulatief			
Operationele doelstelling	Prestaties																		POP2	D2	D3	
Waterkwaliteit	saneren waterbodems	BPE stuks																				

Voortgangsrapportage 20..		Uitvoering prestaties				Financiële bijdragen rijk				Financiële bijdragen provincie; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013				Financiële bijdragen derden; alleen invullen bij rapportage 2009 en 2013								
RECONSTRUCTIE		prestatie-eenheid	Te realiseren prestatie	Prestaties in uitvoering	Prestaties gerealiseerd in rapportagejaar	Prestaties gerealiseerd cumulatief	Overeen-gekomen rijksbijdrage	Rijks-bijdrage juridisch vastgelegd	Rijks-bijdrage in rapportagejaar besteed	Rijks-bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen provinciale bijdrage	Provinciale bijdrage juridisch vastgelegd	Provinciale bijdrage in rapportagejaar besteed	Provinciale bijdrage besteed cumulatief	Overeen-gekomen bijdrage derden	Bijdrage derden juridisch vastgelegd	Bijdrage derden in rapportagejaar besteed	Bijdrage derden besteed cumulatief	waarvan EU-bijdrage besteed cumulatief			
Operationele doelstelling	Prestaties																		POP2	D2	D3	
Reconstructie	terugdringen ammoniakemissie:																					
	duurzaam waterbeheer:																					
	duurzame landbouw:																					
	overige rijksdoelen:																					

In de gele cellen vult iedere provincie zelf de prestaties uit de bestuursovereenkomst in en daarachter de bijbehorende prestatie eenheden. Provincie breidt daarbij het aantal rijen naar behoefte uit.

In iedere omliggende cel komt slechts 1 getal. Voor alle prestaties per operationeel doel samen hoeft maar één financiële verantwoording ingevuld te worden

de grijze cellen hoeven niet te worden ingevuld

Bijlage 2c Model grondprijzen

Provincie:							
Rapportage jaar							
Operationale doelstelling	Verworven hectaren	Bruto kosten /hectare	Netto aankoop- kosten /hectare	Kosten gebouwen /hectare	Kosten toeslagen /hectare	Inzet onteigening (hectaren)	Vervreemding gesubsidieerde/ Doorgeleverde Gronden (hectaren)
Realisatie EHS							
Realisatie RodS							

Bijlage 2d Model voortgangsrapportage Lopende verplichtingen

Het model voor de voortgangsrapportage zal worden opgesteld uiterlijk 1 juli 2007 bij afronding van het project lopende verplichtingen.

Afhankelijk van de eenheden waarin de uiteindelijke afspraken gemaakt worden, vindt ordening plaats per operationeel doel, en/of per regeling waarin de verplichtingen zijn aangegaan, en/of per Uitvoeringscontract (UC), of anderszins

Bijlage 3 Protocol voor effectmonitoring

1. De Provincie Fryslân werkt op relevante thema's samen met het Rijk en stelt voor de effectmonitoring de relevante gegevens beschikbaar die ze zelf verzamelt.
2. Het Rijk en de Provincie Fryslân geven voor de mid-term review ILG (2010) nadere invulling aan kwaliteitsborging van de EHS (inclusief de Natura 2000 gebieden), door afspraken te maken over definiëring van natuurkwaliteit, over ambities voor natuurkwaliteit en over monitoring van effecten. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande begrippenkaders en monitoringssystemen. Rijk en Provincie Fryslân betrekken de terreinbeherende organisaties in het proces.
3. Bij nader uit te werken thema's (zoals bodem en water) zal gezamenlijk worden bezien welke gegevens zinvol zijn voor effectmonitoring om vervolgens afspraken te maken over de verzameling van die gegevens.

Bijlage 4 Accountantsprotocol voor provinciale rapportages

Betreffende de SISA-bijlage bij de jaarrekening van de provincies inzake het ILG ten behoeve van de accountantscontrole

In de Algemene Maatregel van Bestuur van 4 juli 2006 is vastgelegd dat voor de verantwoording over elke specifieke uitkering door de provincies jaarlijks een bijlage bij de provinciale jaarrekening wordt opgenomen. Ook voor het ILG wordt bij deze systematiek aangesloten. Voor het format van deze bijlage ten behoeve van de verantwoording over het ILG bij de jaarrekening van de provincies wordt verwezen naar de Ministeriële regeling verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen van 21 juli 2006 en komende wijzigingen daarop.

Het format is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- In het format is conform artikel 3 van de Bestuursovereenkomst, aangegeven op welke indicatoren de provincies jaarlijks welke informatie dienen te verstrekken.
- De bijlage sluit aan op het abstractieniveau van de voortgangsrapportage over het ILG (bijlage 2 bij deze overeenkomst). Dit betekent dat in principe op het niveau van operationele MJP2-doelen wordt verantwoord, tenzij de bijlage bij de jaarrekening anders voorschrijft.
- De bijlage luidt in euro's en prestaties.
- De accountant dient te controleren op rechtmatigheid van de baten en lasten en op een deugdelijke totstandkoming van de prestaties.
- In de bijlage worden de jaarbedragen – baten en lasten m.b.t. de brede doeluitkering ILG in het betreffende verslagjaar – opgenomen. Het betreffen dus geen kasuitgaven en – ontvangsten. Deze baten en lasten worden toegerekend naar het ILG-budget van het Rijk, de bijdragen van de provincies en de bijdragen van derden, waarvan separaat de EU-bijdragen inzichtelijk zijn gemaakt.
- In de bijlage wordt tevens inzicht gegeven in de gecumuleerde baten en lasten en prestaties inzake het ILG tot en met het betreffende verslagjaar.
- De financiële en prestatie informatie in de bijlage komt in beginsel overeen met de financiële en prestatieinformatie in de voortgangsrapportage conform bijlage 2 bij deze overeenkomst.
- In de bijlage wordt inzicht gegeven in de aansluiting tussen de baten/lasten administratie en de kasuitgaven en –ontvangsten. Dit wordt gerealiseerd door het opnemen van een kasstroomoverzicht met betrekking tot de ILG-uitgaven en -ontvangsten, en door het separaat opnemen van alle balansposten die m.b.t. het ILG worden gehanteerd, inclusief het uitstaande saldo bij het Groenfonds.
- In de bijlage is inzichtelijk gemaakt welke juridische grondslag van toepassing is ten behoeve van de accountantscontrole.
- Op de accountantscontrole zijn tevens van toepassing:
  - het Besluit financiële verhoudingswet, art. 27;
  - Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) incl. wijzigingen door AmvB SISA van 4 juli 2006 (Staatsblad 2006, nr. 328) en de Ministeriële regeling verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen van 21 juli 2006;
  - Besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) incl. wijzigingen door AmvB SISA.
  - de Wet Inrichting Landelijk Gebied
  - Nota verwachtingen accountantscontrole.
  - alle wijzigingen die in bovenstaande wet- en regelgeving en richtlijnen worden doorgevoerd.

Bijlage 5a Voorlopig overzicht van rijksverplichtingen die de Provincie Fryslân overneemt

Dit betreft een tijdelijke bijlage waarin de indicatieve cijfers voor middelen behorend bij de lopende verplichtingen zijn weergegeven op basis van het MJP2. Aanvullend ten opzichte van het MJP2 zijn een correctie voor Drenthe en een aanpassing voor Zeeland. De middelen voor Nationale Parken, Landelijke routenetwerken en Groen Hart zijn indicatief verdeeld over de provincies op basis van voorlopige schattingen. De definitieve cijfers kunnen pas geleverd worden op 1 juli 2007 na afronding van het project 'Overdracht lopende verplichtingen'. Dan zullen, voor zover van toepassing, ook de bijhorende prestaties worden opgenomen. Een tussenstand van verplichtingen per 1-15 oktober wordt gegeven in het bestuurlijk overleg van 28 november 2006.

Thema	Operationele doelstelling	Prestatie	Rijksbijdrage cf MJP2	uitvoering Prestatie
Natuur	Realisatie EHS	Inrichting nieuwe EHS	€ 12,02	2.937 ha
		Natte natuur	*	
		In beheer EHS	pm	
	Milieukwaliteit EHS/VHR	Verdroging	€ 3,60	
		Maatregelen verzuring/vermesting		
	Nationale Parken	Uitvoering jaarplannen	**	
	Natuurbeheer buiten EHS	Beheer buiten EHS		
		Ganzenfoerageergebieden		
	Natuurbraak			
Landbouw	Grondgebonden Landbouw	Inrichting Grondgebonden landbouw	€ 7,07	n.v.t.
Recreatie	Recreatie om de Stad	Inrichting RodS (incl. groene verbindingen)	€ 0,00	ha recreatiegebied en km groene verbindingen
	Landelijke Routenetwerken	Wandelen	Zie artikel 3.3	pm
		Fietsen		pm
		Varen		pm
	Ontwikkelen en versterken toegankelijkheid	Inrichting recreatie	€ 1,27	1 ha en 24 km
Groene Hart			n.v.t.	
Landschap	Landschap Generiek	Inrichting ruimtelijke structuur	€ 0,83	n.v.t.
	Nationale Landschappen	Ontwikkeling	-	
		Cultuurhistorie	-	
		Provinciale Stichtingen Landschapsbeheer	pm	pm
		Inrichting bos en landschap	€ 3,94	144 ha en 223 km
Bodem	Bodemsanering	Bodemsanering BBL-gronden	pm	pm
Reconstructie	Reconstructie	Terugdringen ammoniakemissie	€ 0,00	n.v.t.
		Duurzaam waterbeheer		
		Duurzame landbouw		
		Overige rijksdoelen		
Overige		PM	pm	pm

* De betreffende rijksbijdrage is onderdeel van de rijksbijdrage nieuwe verplichtingen EHS natte natuur (zie art.

3.1.1.).

** *De betreffende rijksbijdrage is onderdeel van de rijksbijdrage nieuwe verplichtingen Nationale Parken (zie art. 3.1.1.).*

Bijlage 5b (definitief) Overzicht van rijksverplichtingen die de Provincie Fryslân overneemt

De definitieve cijfers kunnen pas geleverd worden op 1 juli 2007 na afronding van het project overdracht lopende verplichtingen. Dan zullen, voor zover van toepassing, ook de bijhorende prestaties worden opgenomen. Een tussenstand van de verplichtingen per 1 - 15 oktober 2006 wordt gegeven in het bestuurlijk overleg van 28 november 2006.

N.B. Invoegen zodra beschikbaar

Bijlage 6a   Voorlopig Overzicht van restanttaakstelling van de Provincie Fryslân

In bijlage 6a is het overzicht opgenomen van de restanttaakstellingen per 1 januari 2005 conform het eindrapport 'Nulmeting restanttaakstellingen MJP2-doelen in het ILG' van 7 april 2006. Dit is een voorlopig overzicht.

PM overzicht restanttaakstelling per provincie

N.B. Voeg in: provinciale tabel uit bijlage 4 van het Eindrapport Nulmeting restanttaakstellingen MJP2-doelen in het ILG (7 april 2006).

Bijlage 6b (Definitief) Overzicht van restanttaakstelling van de Provincie Fryslân

De definitieve versie van de restanttaakstelling per 1 januari 2005 kan pas eind 2007 worden opgenomen na verwerking van de resultaten van de uitkomsten van het project 'Nulmeting op kaart' en de evaluatie 'omslag verwerving naar beheer'

N.B. Invoegen zodra beschikbaar

Bijlage 7 Kaart met BBL-gronden in de Provincie Fryslân

Toelichting op de bestuursovereenkomst

Deze toelichting geeft richting aan de interpretatie van de overeenkomst.

Algemeen

Medio 2004 hebben het Rijk, het Interprovinciaal Overleg, De Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen overeenstemming bereikt over een nieuwe sturingswijze voor de realisatie van de rijksdoelen voor het landelijk gebied. Dit heeft geresulteerd in het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). De afspraken zijn neergelegd in de notitie 'Contouren van het Investeringsbudget Landelijk Gebied' (hierna: 'Contourennotitie ILG', zie www.ilg.nu) en vervolgens wettelijk verankerd in de Wet inrichting landelijk gebied (WILG, [PM vermelding Staatsblad]) en de daarop gebaseerde regelingen. Kern van de nieuwe sturingsfilosofie is dat Provincies, in samenwerking met gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties, de regie voeren bij de programmering en uitvoering van het rijksbeleid voor het landelijk gebied. Het Rijk stelt daartoe gebundeld en ontschot financiële middelen en personele capaciteit beschikbaar; Provincies verplichten zich om de overeengekomen beleidsdoelen voor het landelijk gebied te realiseren.

De voorliggende bestuursovereenkomst tussen het Rijk en de Provincie Fryslân vormt de formele afronding van een fase waarin partijen overleg hebben gevoerd en vervolgens nadere afspraken hebben gemaakt over de realisatie van de rijksdoelen voor het landelijk gebied. Basis voor de bestuursovereenkomst is van rijkszijde de Nota Ruimte en het tweede rijksmeerjarenprogramma van de Agenda Vitaal Platteland (MJP2) en van Provinciezijde het provinciale meerjarenprogramma "Landelijk Gebied Fryslân 2007 – 2013". De overeenkomst wordt gesloten voor een periode van zeven jaar. Binnen die periode is de Provincie vrij om de ter beschikking gestelde middelen te besteden aan activiteiten, projecten en maatregelen die zij noodzakelijk acht om de afgesproken prestaties te realiseren. Aan het einde van de genoemde periode wordt hierover verantwoording afgelegd. Tussentijds verschaft de Provincie middels een jaarlijkse voortgangsrapportage inzicht in de voortgang van de prestaties en het daaraan bestede budget. Op die wijze kunnen beide partijen de uitvoering van het beleid voor het landelijk gebied volgen, en zo nodig in onderling overleg besluiten om de voorliggende overeenkomst tussentijds te wijzigen.

Voor een goed begrip van de achtergrond en context van deze overeenkomst is raadpleging van het Rijks- respectievelijk Provinciale meerjarenprogramma de eerst aangewezen bron, evenals de WILG met onderliggende regelgeving. Daarnaast worden hierna de artikelen van de bestuursovereenkomst nader toegelicht. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat deze toelichting geen deel uitmaakt van de overeenkomst; de toelichting is dus niet bindend en heeft daarom slechts een verklarend karakter.

Artikel 2 Algemene verplichtingen van het Rijk en de Provincie Fryslân

In dit artikel zijn de algemene verplichtingen van het Rijk en de Provincie Fryslân opgenomen die voor de rijksbijdragen en de diverse prestaties gelden en die in de navolgende artikelen zo nodig verder worden uitgewerkt.

2.1 Verplichtingen van het Rijk

In artikel 2.1 worden de verplichtingen van het Rijk aangegeven voor wat betreft het beschikbaar stellen van ILG-middelen. Behalve het ILG-budget zijn er ook andere geldstromen die deels dezelfde doelen kunnen dienen als het ILG maar deze maken geen deel uit van de voorliggende bestuursovereenkomst. Voorbeelden zijn regionaal groen, EHS-nieuwe natuur NURG, BIRK, WB21 en Belvédère. Geleverde prestaties met die middelen worden dan ook niet via de bestuursovereenkomst geregistreerd en verantwoord.

De geprogrammeerde ILG-middelen worden door het Rijk conform artikel 8 van de WILG beschikbaar gesteld in de vorm van een beschikking. Artikel 8 bepaalt dat het Rijk, als de financiële

situatie daar aanleiding toe geeft, het verleende investeringsbudget mag spreiden over een uitvoeringsperiode van maximaal 10 jaar. Het Rijk en de Provincie Fryslân kunnen in dat geval in onderling overleg bepalen of de bestuursovereenkomst dient te worden aangepast. Het investeringsbudget wordt verleend bij jaarlijkse beschikking. De tegenboeking van deze post heet "voorschotten ILG". Bij betaling aan het Groenfonds wordt de Groenfondsrekening opgewaardeerd en de vordering op het Ministerie van LNV afgewaardeerd voor een gelijk bedrag.

Naast dit programmagedeelte biedt het Rijk nog andere gereedschappen aan voor het realiseren van de overeengekomen prestaties: beschikking over ruilgronden, programmeerbevoegdheid voor de Pnb-lening (particulier natuurbeheer) en capaciteit van uitvoeringsdiensten. De Pnb-lening is een budget voor het verwerven van nieuwe EHS, waarbij subsidiëring plaats vindt via de Regeling Subsidies terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties. De wijze waarop deze gereedschappen ingezet kunnen worden is uiteengezet in respectievelijk artikel 6 en artikel 8.

Wat betreft de BTW zijn de volgende afspraken gemaakt.

* Het ILG-budget van 3,2 miljard is een bruto-bedrag inclusief de eventueel verschuldigde BTW. In de beschikking die LNV op basis van de bestuursovereenkomst met de provincies slaat, wordt het bedrag exclusief de dotatie aan het BCF opgenomen. In deze beschikking wordt wel een duidelijke relatie gelegd tussen het bruto bedrag in de bestuursovereenkomsten en het bedrag dat LNV in de beschikking aan de provincies ter beschikking stelt. LNV stort op basis van deze beschikkingen het ILG-budget in jaartranches per kwartaal naar de provinciale rekeningen bij het Groenfonds.

* In de beschikking wordt inzake de BTW de volgende passage opgenomen: Provincies en gemeenten kunnen een beroep doen op het BCF conform de voorwaarden van de Wet op het BTW-compensatiefonds. Dit betekent dat zij een beroep kunnen doen op het BCF voor de prestaties die jegens hen worden verricht, mits zij die prestaties in hun hoedanigheid van overheid zelf gebruiken.

* Vanwege verschillen in de mate waarin de activiteiten zoals verwerving, inrichting, beheer en overige subsidies compensabel kunnen zijn op grond van de wet op het BCF, en vanwege de niet uniforme verdeling van deze activiteiten over de provincies, is de verhouding tussen het netto bedrag en het bruto bedrag voor alle provincies verschillend. Het aandeel compensabele BTW in het bruto ILG-budget voor alle provincies gezamenlijk wordt ex ante geraamd op 3,7 %. De jaarlijkse dotatie aan het BCF vanaf 2008 is gelijk aan een percentage van 3,7% van de jaartranches van het totale bruto ILG-budget. In 2013 is dit percentage hoger.

* Vanaf 2008 tot en met 2013 stort LNV het afgesproken bedrag ter voeding van het BCF in het BCF. Dit wordt bij Voorjaarsnota 2007 budgettair verwerkt in de LNV-begroting. In 2007 zal als gevolg van de declaratiesystematiek nog geen dotatie aan het BCF plaatsvinden. De consequentie hiervan is dat uitstel van de dotatie 2007 aan het BCF in 2013 wordt rechtgetrokken, zodanig dat over het totale 7-jaars ILG-budget 3,7% afdracht aan het BCF zal plaatsvinden. Het percentage van 3,7% is "for better and for worse". Er zal geen nacalculatie plaatsvinden.

* De provincies verantwoorden zich in financiële zin richting LNV over de bedragen (dus exclusief de compensabele BTW) uit de beschikking.

* DLG zal per 1 januari 2007 een BTW-administratie bijhouden zodat de provincies kunnen declareren bij het BCF en zal deze administratie uiterlijk per 1 april 2007 integreren in de geautomatiseerde administratieve systemen. Provincies en DLG maken nadere afspraken over de gewenste informatiestroom en bijbehorende administratieve processen, zoals blijkt uit het volgende punt.

* Wat betreft de situatie die zou ontstaan als DLG als ondernemer aangemerkt dient te worden, heeft de Belastingdienst gesteld, dat in die situatie (zonder winstopslag) door de voorafrek van de inkoop BTW geen extra BTW ontstaat. Dit betekent dat de BTW die ondernemers in rekening brengen en die mogelijk compensabel is bij het BTW-compensatiefonds hetzelfde blijft.

* De dotatie aan het BCF van 3,7% van het ILG-budget is gebaseerd op de aanname dat de door de provincie betaalde BTW over inrichtings- of daaraan gerelateerde projecten overwegend compensabel is bij het BCF t.b.v. de provincies, omdat aangenomen wordt dat de provincie de gebruiker is van de aan hen geleverde prestaties in het kader van het ILG. Voorkomen moet worden dat ten aanzien van waterbodems en bodemsanering, die onderdeel uitmaken van deze aanname, dubbele afroeping ten behoeve van het BCF plaatsvindt. Tevens is daarbij uitgegaan van de mogelijkheid dat wellicht bij andere activiteiten, anders dan de genoemde inrichtingsprojecten, vallend onder het ILG-budget, eveneens sprake is van compensabele BTW. In de eerste helft van 2007 zal in overleg tussen Rijk en provincies worden getoetst of bovenstaande aanname inzake de

compensabele BTW juist is. Mocht blijken dat bovenstaande aanname fundamenteel onjuist is, dan ontstaat er een nieuwe situatie en treden provincies en Rijk met elkaar in overleg over het voor alle provincies gezamenlijk vastgestelde percentage van 3,7 %.

2.2 Verplichtingen van de Provincie Fryslân

In artikel 2.2 worden de verplichtingen van de Provincie Fryslân verwoord. Voor wat betreft de bijdragen van derden, die indicatief zijn verwerkt in artikel 3, heeft de Provincie een inspanningsverplichting om deze beschikbaar te krijgen. Een belangrijke 'derde' is het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling, dat voor de periode 2007-2013 een aanzienlijk steunbedrag gereserveerd heeft voor de lidstaat Nederland. Het feitelijk realiseren van deze cofinanciering verloopt via het nationale plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 (POP2), waarin de provincies een substantiële rol vervullen.

Met 'proceskosten' wordt bedoeld de bestedingen die gemaakt worden voor het faciliteren van de samenwerking van partijen (eventuele kosten voor projectleiding, vacatiegelden, administratiekosten), de kadasterkosten bij kavelruil, kosten voor communicatie (bijeenkomsten, een gebiedskrantje of –website, studiekringen etc) en voor monitoring. Het ILG bevat geen apart budget voor proceskosten. De proceskosten maken onderdeel uit van de budgetten die het Rijk beschikbaar stelt voor de realisatie van de materiële doelen.

2.3 Vrijheid van provinciaal handelen binnen het totale budget

Artikel 2.3 bevestigt de provinciale beleidsvrijheid om de financiële rijksbijdragen naar eigen inzicht binnen de ILG-doelen te besteden aangezien het Rijk een ontschot budget ter beschikking stelt. Deze mogelijkheid bestaat niet, zoals in artikel 3 is bepaald, met betrekking tot de bijdragen voor Nationale parken tenzij het overlegorgaan daarmee instemt, en voor de provinciale Stichtingen Landschapsbeheer die aan de betreffende prestatie besteed moet worden.

Uitgangspunt in artikel 2.3 is dat de door de provincies aan te gane meerjarige verplichtingen worden gefinancierd met het ter beschikking gestelde kasbudget. Dit betekent dat de provincies al in een vroeg stadium van de ILG-periode de meerjarige verplichtingen moeten zijn aangegaan. Bijvoorbeeld: een inrichtingsmodule heeft een "looptijd" van 4 jaar. Een aan zo'n module gekoppelde verplichting moet dus in 2009 reeds zijn aangegaan om kas-uitfinanciering ultimo 2013 te realiseren. Dit onderstreept het belang voor de Provincie om tijdig een goede planning te realiseren.

Niettemin kunnen zich bijzondere omstandigheden voordoen die vertraging veroorzaken bij de uitfinanciering. Bijvoorbeeld in geval een aangevraagde milieuvergunning bij een gemeente pas op een heel laat moment wordt afgegeven en de provincie deze vertraging redelijkerwijs niet had kunnen voorzien. Een ander voorbeeld is de subsidieverlening aan Nationale Parken in 2012 en 2013. In zulke gevallen is een optie om de gelden die in zo'n geval niet kunnen worden besteed, tijdelijk onder te brengen bij het Groenfonds. Uitfinanciering vindt dan plaats in 2014 en eventueel nog 2015, maar die uitfinanciering vindt nog wel plaats onder het regime van de huidige overeenkomst. Het Ministerie van Financiën moet dan echter wel toestemming verlenen om deze constructie toe te passen.

De financiële bijdragen van Provincie en derden zijn onderling vervangbaar. Als de Provincie er derhalve in slaagt een hogere bijdrage van derden te verwerven, kan ze haar eigen bijdrage verlagen. Ingeval van een lagere bijdrage van derden dient de Provincie zich in te spannen om de financiering elders te vinden. Daarbij blijft ten aanzien van de prestaties een resultaatverplichting bestaan.

De eindverantwoording vindt plaats in 2014 en betreft het geheel van de afgesproken prestaties. De manier waarop de eindverantwoording wordt vastgelegd in artikel 13 van de WILG en is toegelicht in artikel 7.3 van deze overeenkomst.

Indien de Provincie Fryslân alle rijksdoelen heeft gerealiseerd en er blijven toch rijksmiddelen over, dan zouden volgens de toelichting op de WILG (pagina 60) deze middelen ter beschikking blijven van deze Provincie. Voorwaarde is dat die middelen worden ingezet op het terrein van de plattelandsontwikkeling, overeenkomstig de daaraan bij of krachtens wet gegeven regels. In zo'n situatie zal dus het nodige overleg gevoerd worden om de bestemming van overblijvende gelden te bepalen.

De Provincies kunnen het investeringsbudget uitsluitend onttrekken aan het Groenfonds voor feitelijke betalingen die verband houden met de uitvoering van de bestuursovereenkomst. Voor de Provincies is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) van toepassing. De basis van het verslaggevingstelsel zoals in dit besluit geregeld is een gemodificeerd stelsel van baten en lasten. Uitgangspunt is dat aan de Provincies een grote vrijheid van inrichting van de begroting is gegeven.

De Stichting Groenfonds is de in de WILG aangewezen rechtspersoon voor het beheer van de kasmiddelen van het ILG. Het Groenfonds heeft een beperkte kasbeheerfunctie die onder het geïntegreerd middelenbeheer valt, wat betekent dat publieke middelen de schatkist van het Rijk pas verlaten wanneer deze daadwerkelijk nodig zijn voor de uitvoering. Het uitgaande betalingsverkeer tussen de provincies en het Groefonds geschiedt gebundeld: de provincies sturen betaalopdrachten naar hun huisbankier en declareren gebundeld bij het Groenfonds. In gevallen waarin DLG namens de provincies geld betaalt aan eindbegunstigden en int bij medefinanciers dient DLG ook de beschikking te krijgen over de ILG - middelen, en wel d.m.v. facturering met bevoorschotting.

In het uiterste geval kan de provincie, conform de rijksmogelijkheid in de WILG, en na bestuurlijk overleg met het Rijk, de provinciale bijdrage aan de overeengekomen prestaties spreiden over een periode die langer is dan zeven jaar tot maximaal tien jaar.

2.4 EU-gelden

De EU-gelden worden gekoppeld aan doelen en maatregelen via de programmadocumenten. De jaarlijkse verdeling van de beschikbare EU-gelden worden door de provincies onderling verdeeld.

Over de (cumulatief) bestede EU-bijdragen in het kader van deze overeenkomst wordt door de provincie bij de midtermreview en de eindrapportage gerapporteerd, uitgesplitst naar EU-programma, POP-2, Doelstelling 2 (EFRO) en Doelstelling 3 (EFRO).

Deze rapportage is voor met name de structuurfondsen van belang, omdat structuurfondsenprojecten in het landelijk gebied vanaf 2007 in de landsdelige programma's zullen moeten concurreren met andere projecten. In de midterm evaluatie kan worden beoordeeld of de structuurfondsen in voldoende mate met het ILG worden gekoppeld.

2.5 Indexering

1. Jaarlijks wordt een loonbijstelling toegepast over 80% van de structurele bijdragen aan Nationale Parken.
2. Voor bijstelling van normkosten is goedkeuring nodig van het ministerie van Financiën.

Artikel 3 Prestaties bijdrage per Rijksdoel

In dit artikel zijn alle prestaties opgenomen die de Provincie Fryslân zal realiseren met de ILG-middelen voor de periode 2007-2013. Voor de beschrijving van de opgenomen operationele doelen, de normkosten en rijksnormbijdragen wordt verwezen naar het MJP2. Hieronder wordt alleen ingegaan op de afspraken die nadere uitleg behoeven.

3.1 Natuur

a. Realisatie EHS

Verwerving

Onder nieuwe EHS wordt verstaan nog te realiseren EHS. Voor een kaart van de begrenzing van de (reeds bestaande en nog te realiseren) EHS wordt verwezen naar het MJP2. Voor het verwerven van nieuwe EHS zijn 3 verschillende rijksbijdragen beschikbaar gesteld:

- geld. Hiervoor kan grond in de begrensde EHS worden gekocht of andere grond die dan vervolgens geruild kan worden tegen grond die in de EHS ligt;
- grondvoorraad ILG. De wijze waarop Provincies regie gaan voeren over de benodigde ruilingen wordt beschreven in artikel 6;
- De Provincies bepalen hoe het Pnb-leningbudget ingezet gaat worden voor de aankoop van grond met een natuurdoel in het kader van deze overeenkomst. Zie verder artikel 6.

Bij aankoop van bestaande bos- en natuurgebieden wordt het door Provincie Fryslân aangewende bedrag in mindering gebracht op de bijdrage nieuwe natuur EHS uit de ILG budgetten. De door Provincie Fryslân te realiseren hectares nieuwe natuur wordt daarop naar beneden bijgesteld uitgaande van de normkosten nieuwe natuur. Rekenvoorbeeld: aankoop 100 ha bestaande natuur à 1 €/m² = € 1 mln. Levert bij normkosten van € 33.000 / ha een vermindering van de te leveren prestatie nieuwe natuur op van 30 ha.

Inrichting

Provincies dragen er zorg voor dat terreinbeherende organisaties de terreinen goed ingericht overgedragen krijgen. Dit betekent dat de gebieden zodanig zijn ingericht dat de eindbeheerder de doelen die voor dat gebied democratisch gelegitimeerd zijn vastgesteld, binnen een termijn van 10 jaar na overdracht tegen maatschappelijk aanvaardbare middelen kan realiseren en duurzaam in stand kan houden. De inrichting kan desgewest plaatsvinden of voltooid worden na overdracht, mits de Provincie Fryslân daartoe een subsidie verstrekt.

Beheer

De afgesproken prestatie richt zich erop, dat hectares in zodanig beheer gehouden worden dat overeengekomen natuur/landschapswaarden worden ontwikkeld/bestendigd. Daarom valt onder deze prestatie het in beheer houden van het aantal hectares uit reeds lopende overeenkomsten (gelegen in reeds gerealiseerde EHS), het afsluiten van nieuwe overeenkomsten of anderszins het creëren van gunstige beheerscondities (gelegen in de nieuwe EHS) tot aan het totaal aantal hier aangegeven hectares.

De evaluatieresultaten van Programma Beheer zijn in het voorjaar van 2007 bekend.

Afspraken over de financiering van het Programma Beheer binnen het ILG uit Bestuurlijk Overleg 13 september 2006

- Het rijksbod voor uitvoering van het Programma Beheer in het ILG bedraagt €730,6 miljoen (opgebouwd uit drie elementen opgenomen in het rijksmeerjarenplan: 614,6 + 63,5 voor maatregelen buiten de EHS + 52,6 voor inrichting SN in rijksmeerjarenplan op blz 35 opgenomen onder inrichting);
- De minister stelt garant dat ook na het doorvoeren van veranderingen in 2009 het budget voor programma beheer voor de volledige taakstelling beschikbaar blijft;
- Provincies en Rijk spreken af in de komende POP-2-periode als aanvulling op het rijksbod jaarlijks €15 miljoen in te zetten voor de SAN;
- Kosten van uitvoering door rijksdiensten komen niet ten laste van bovengenoemde programmagelden van het rijksbod;

- Voor de jaren 2011-2013 wordt aanvullend uitgegaan van een extrapolatie van de rijksmiddelen met respectievelijk €6,5 miljoen, €13 miljoen en €19,5 miljoen. Deze middelen worden in 2008 toegevoegd aan het ILG-budget;
- Bij de ILG–midtermreview in 2009 of eerder bij het invoeren van de vereenvoudiging (overleg eind 2008) is herziening mogelijk, als gevolg van de evaluatie, Europese verplichtingen en de nu reeds geconstateerde afwijkingen in tempo in uitvoeringsmogelijkheid van de verschillende instrumenten van het PB;
- De middelen worden verdeeld over de provincies volgens de afgesproken verdeelsleutel. Na de midtermreview wordt de verdeelsleutel indien nodig bijgesteld;

De uitvoering van extra beheeractiviteiten voor de nationale landschappen passen niet binnen het beschikbare budget voor programma beheer en komen derhalve niet ten laste van bovengenoemd beschikbaar budget programma beheer.

Financiering ganzenpakketten i.v.m. over-intekening

LNV heeft zich in een ambtelijk beraad van de Regiegroep ILG op 17 oktober 2006 bereid verklaard om, i.v.m. aanzienlijke over-intekening op de ganzenpakketten, de ganzenhectaren op een andere wijze te financieren (brief Bruinsma 19 okt 2006 aan GS). Het beschikbare bedrag voor de vrije ruimte hoeft niet aangewend te worden voor het afsluiten van ganzenpakketten. Op termijn, zodra LNV de middelen heeft gevonden, zullen de ganzenpakketten worden toegevoegd aan de ILG-bestuursovereenkomsten. Als gevolg van het wegvallen van de ganzen is de eerdere verdeelsleutel aangepast.

Robuuste verbindingen

Robuuste verbindingen vormen een integraal onderdeel van de realisatie EHS en worden de komende jaren onder regie van de provincies gerealiseerd. Uitgangspunt hierbij zijn de bestaande afspraken (onder andere begrenzing van de verbindingen voor 2008 en het uitvoeren van een ecologische effectiviteitstoets) uit het Afsprakendocument Robuuste Verbindingen van 23-11-2003 en de Nota Ruimte. De verdeling van de middelen voor hectares robuuste verbindingen over de provincies voor de periode 2007-2013 is als onderdeel van de taakstelling nieuwe EHS in deze bestuursovereenkomst opgenomen. Deze verdeling kan worden aangepast aan de hand van de uitkomsten van het project 'Nulmeting op kaart'.

Knelpunten tussen robuuste verbindingen en rijksinfrastructuur (weg, water, spoor) moeten worden aangepakt. In deze bestuursovereenkomst staat vermeld welke knelpunten in de periode 2007-2013 worden aangepakt en hoeveel rijksbudget hiervoor beschikbaar is. Met de aanpak van knelpunten binnen robuuste verbindingen kan pas worden begonnen als zeker is dat deze knelpunten ook daadwerkelijk binnen het tracé van de geplande de robuuste verbinding ligt. De knelpunten robuuste verbindingen vormen het LNV-deel van het Meerjarenprogramma Ontsnippering (MJPO, 2004). Het deel van het MJPO dat door Verkeer en Waterstaat wordt gefinancierd, blijft buiten het ILG. Bestaande, algemene afspraken in het kader van het MJPO blijven van kracht. Zo moet ten aanzien van uit te voeren maatregelen een PRI-kostenraming moeten worden opgesteld.

b. Milieukwaliteit EHS en VHR

Naar aanleiding van de Bestuurlijke Werkconferentie van 28 juni 2006 is besloten geen prestatieafspraken te maken over maatregelenpakketten, zoals in het MJP2 is aangegeven, maar over het te behalen resultaat voor verdroging, gecombineerd met een grove typering van de aanpak voor verzuring en vermesting. De aanpak van de verdroging richt zich op de gebieden van de TOP-lijst en wordt uitgevoerd conform de aanbevelingen en de handreiking van de Task Force Verdroging.

De TOP-lijst is de lijst met gebieden en de oppervlakten daarvan waarover Rijk en Provincie Fryslân het eens zijn dat daar de verdrogingsbestrijding prioriteit heeft in de komende ILG-periode en nog enige jaren daarna (tijdshorizon is 2015). Buiten die gebieden investeert het Rijk niet in de aanpak van de verdroging.

c. Nationale parken

De bestaande financiële afspraken met de Nationale Parken worden in de ILG-periode 2007-2013 gecontinueerd; de financiële afspraak houdt in dat elk park jaarlijks aanspraak kan maken op een structurele bijdrage (met jaarlijkse loonbijstelling over 80% daarvan) en, voorzover van toepassing, aanspraak kan maken op een eenmalige investeringsbijdrage. Ieder Nationaal park kent een overlegorgaan dat voortschrijdende 3-jarige programma's en jaarplannen opstelt. Deze behoeven de goedkeuring van de Provincie. Met deze rijksbijdrage kan slechts geschoven worden indien het desbetreffende overlegorgaan ermee instemt.

d. Soortenbescherming

In 2007 wordt de Beleidsstrategie soorten door het Rijk vastgesteld. Tot dat moment blijft het Meerjarenprogramma 2000-2004 gelden. Op basis daarvan stelt de klankbordgroep soortenbeleid (bestaande uit het Rijk, Provincies, natuurbeschermingsorganisaties en soortenorganisaties) jaarplannen op, die door de Provincie worden uitgevoerd.

e. Westerschelde

De prestatie die voor de Westerschelde is opgenomen is alleen relevant voor de Provincie Zeeland. Hierover is reeds een overeenkomst gesloten [PM vul in: titel overeenkomst], waarvan de prestaties en bijdragen in deze bestuursovereenkomst zijn overgenomen.

3.2 Landbouw

Grondgebonden landbouw

Binnen de prestatie voor verbeterde inrichting valt zowel het proces van grondruil (waarbij twee instrumenten ter beschikking staan: kavelruil en wettelijke herverkaveling) als ook een bijdrage aan de inrichtingsmaatregelen. Om ruilprocessen binnen landinrichtingsprojecten vlot te laten verlopen is een zekere voorraad ruilgrond nodig. Het Rijk zorgt ervoor (zie artikel 6) dat er een toereikend areaal beschikbaar is. Deze grondvoorraad is bedoeld voor alle operationele doelen binnen het ILG waar verwerving aan de orde is, dus ook voor nieuwe EHS, robuuste verbindingen, natte natuur en recreatie om de stad.

Duurzaam ondernemen

Met de pilots duurzaam ondernemen wordt beoogd de kennis te vergroten over maatregelen die een duurzame productie in land- en tuinbouw bevorderen. Het betreft projecten die zich richten op agrobiodiversiteit en duurzaam bodemgebruik. Een speciaal voor agrobiodiversiteitsprojecten opgesteld kennis- en leertraject dient ter ondersteuning en voor informatie-uitwisseling bij het opzetten, uitvoeren en evalueren van de pilots. De Provincie ontwikkelt pilots, die door het Rijk moeten worden goedgekeurd. Op basis van de resultaten van de pilots zal het Rijk tijdens de mid-term review een voorstel doen voor aanpassing van de overeenkomst voor wat betreft deze prestatieafspraken.

Glastuinbouw

Het rijksbudget heeft betrekking op de financiering van de collectieve voorzieningen en niet op de totale realisatie van het project (inclusief de investeringen op de tuinbouwkavels). Het Rijk financiert maximaal voor 50 % van de kosten tot een maximum per m² planoppervlak.

3.3 Recreatie

Recreatie om de stad

Het doel Recreatie om de Stad (RodS) beoogt de realisatie van intensief ingerichte recreatiegebieden in de stedelijke omgeving. De realisatie van RodS is van toepassing in vier Provincies (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland) en wordt voor een deel gerealiseerd in bufferzones. Het reeds bestaande uitvoeringsprogramma is als bijlage 3 aan het MJP2 toegevoegd.

Landelijke routenetwerken

De Landelijke Routenetwerken beogen het knelpuntvrij maken van aaneengesloten recreatieve routenetwerken voor wandelen, fietsen en varen. De routen zijn in het MJP2 op kaart aangegeven.

Beheer

In de beheersovereenkomsten in het kader van het Programma beheer is het ook mogelijk afspraken te maken over recreatiedoelen (recreatiepakket). Het Rijk stimuleert dat huidige overeenkomsten over recreatiedoelen worden gecontinueerd en nieuwe overeenkomsten worden afgesloten.

3.4 Landschap

Nationale landschappen

Voor de 20 Nationale landschappen die in de Nota Ruimte zijn aangegeven geldt dat de Provincies ze in het streekplan concreter moeten begrenzen, de kernkwaliteiten moeten uitwerken en uitvoeringsprogramma's moeten maken. Het Rijk toetst vervolgens de onderdelen van deze programma's waarin het ILG-budget ter cofinanciering is opgenomen. De ILG-prestaties die in deze programma's zijn opgenomen zijn in deze bestuursovereenkomst overgenomen en worden aan het eind van de ILG-periode verantwoord.

Stichtingen Landschapsbeheer

De provinciale stichtingen Landschapsbeheer zullen een vaste jaarlijkse bijdrage ontvangen. Daarmee is dit onderdeel van het ILG-budget niet flexibel inzetbaar.

3.5 Bodem

Duurzaam bodemgebruik

Met betrekking tot duurzaam bodemgebruik hebben het Rijk en de Provincies in het Uitvoeringscontract 2005-2006 afspraken gemaakt over het bevorderen van de toegankelijkheid en het gebruik van bodemgegevens bij landelijke en lokale sturing. De Provincies steunen dit beleid door gerichte pilots uit te voeren. Voor periode 2007-2013 gaat het om pilots die gericht zijn op het gebruik en beschikbaar komen van bodeminformatie in landbouwgebieden en in natuurontwikkelingsgebieden. De pilots maken onderdeel uit van het landelijke project BIELLS en moeten voldoen aan het programma van eisen van BIELLS.

Doel van de bodemvisie is het vaststellen van de gewenste bodemkwaliteit in het landelijk gebied, waarbij het gebruik en de kwaliteit van de bodem bij elkaar passen.

Bodemsanering

De rijksbijdrage voor de aanpak van bodemverontreiniging in het kader van de Wet

bodembescherming (Wbb) zal voor wat betreft het landelijk gebied vanaf 2010 (mid-term review) worden toegevoegd aan het ILG-budget. In 2005 zijn deze bijdragen namelijk tot en met 2009 toegekend aan de bevoegde overheden, Provincies en rechtstreekse gemeenten, die hiertoe meerjarenprogramma's Wbb hebben opgesteld en in uitvoering hebben. De afspraken die met betrokken partijen zijn gemaakt voor wat betreft het landelijk gebied vervallen niet met het MJP2. Het Wbb-budget kan overigens in de periode 2007 tot en met 2009, vooruitlopend op de mid-term review, worden ingezet voor een gebiedsgerichte aanpak van de bodemverontreiniging in het landelijk gebied. Prestaties dienen echter op grond van de Wbb te worden geleverd aangezien met de betrokken overheden in dat kader tot en met 2009 afspraken zijn gemaakt.

3.6 Water

Rijk, IPO, VNG en UvW stellen op basis van de in 2006 uitgevoerde evaluatie van het Nationaal Bestuursakkoord Water vast wat voor de periode 2007 – 2015 met een doorkijk naar 2050 de omvang is van de nader uitgewerkte opgave, de financiële gevolgen en de dekking daarvan alsmede de eventuele consequenties voor de lastendruk. Hierbij dragen het Rijk, IPO, VNG en UvW zorg voor een wijze van bekostiging en financiering die past bij de wateropgave voor het regionale watersysteem.

Rijksdoelen voor het thema "water" kunnen worden meegefinancierd uit het ILG indien sprake is van meekoppeling met andere rijksdoelen, zoals natuur, landbouw en reconstructie zandgebieden (zie NBW, artikel 18-5).

Combineren of koppelen van middelen voor water en andere doelen kan een meerwaarde betekenen voor alle beoogde doelen.

3.7 Reconstructie zandgebieden

De prestatie betreft het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma inclusief de in het pMJP in het kader van de reconstructie benoemde prestaties (de uitvoeringsprogramma's zoals bepaald in artikel 31 van de Reconstructiewet concentratiegebieden worden door de WILG vervangen door de systematiek van de meerjarenprogramma's).

Artikel 4 Lopende verplichting en restanttaakstellingen

Lopende verplichtingen

In de periode tot 1 januari 2007 is het Rijk financiële verplichtingen aangegaan die nog (gedeeltelijk) tot uitvoering en uitbetaling moeten komen. Een deel van deze lopende verplichtingen is aangegaan via regelingen die opgaan in het ILG. In de ILG periode worden dergelijke verplichtingen voortaan door de provincies aangegaan. Hierbij zou een situatie kunnen ontstaan van een dubbele aansturing van allerlei gebiedsgerichte projecten en processen, doordat het Rijk verantwoordelijk is voor de afhandeling van de lopende verplichtingen en de provincies verantwoordelijk zijn voor de nieuwe verplichtingen, terwijl het veelal over dezelfde gebieden gaat. Om dit te voorkomen zijn Rijk en provincies overeengekomen dat de lopende verplichtingen worden overgedragen aan de provincies en de regie daarmee volledig bij de provincies ligt.

De overdracht houdt in dat zowel de lusten als de lasten van de lopende verplichtingen voor de provincies zijn. Behalve de zorg voor de betalingen en het leveren van de daarbij behorende prestaties, dragen de provincies ook de zorg voor de overige zaken die voortvloeien uit de verplichtingen, zoals het toezicht op naleving van subsidievoorwaarden.

De provincies zullen eventueel financieel / economisch voordeel voortkomend uit de verplichtingen inzetten voor de realisatie van de in deze overeenkomst afgesproken prestaties.

Door PriceWaterhouseCoopers zijn de verplichtingen geïnventariseerd en zijn de mogelijke risico's van de overdracht van de verplichtingen in kaart gebracht. Provincies en Rijk hebben afspraken

gemaakt om deze risico's te beperken.

De overgedragen verplichtingen hebben alleen betrekking op de lopende, comptabele, verplichtingen, zoals ze zijn opgenomen in de rijksboekhouding. Bestuurlijke verplichtingen die niet hebben geleid tot comptabele verplichtingen maken hier geen deel van uit. Ook de verantwoordelijkheid voor reeds afgesloten verplichtingen wordt niet overgedragen. Wel spreken Rijk en provincies dat de situatie per geval wordt bekeken indien zich nieuwe comptabele verplichtingen voordoen, die voortvloeien uit reeds afgesloten verplichtingen.

Restanttaakstellingen

Voor een aantal rijksdoelen in het MJP2 zijn taakstellingen en restanttaakstellingen geformuleerd in termen van hectares of kilometers. Een deel van deze taakstellingen is in de afgelopen jaren reeds gerealiseerd. De restanttaakstelling heeft betrekking op hetgeen nog uitgevoerd moet worden. In het rapport "Nulmeting restanttaakstellingen MJP2-doelen in het ILG" van 7 april 2006 zijn de cijfers voor de (restant)taakstellingen onderbouwd. Voor het bepalen van de nulmeting van de restanttaakstellingen is 1 januari 2005 als ijkdatum gehanteerd.

De cijfers in het rapport Nulmeting zijn gebaseerd op de op dat moment best beschikbare informatie. De restanttaakstellingen zijn ook opgenomen in deze ILG-bestuursovereenkomst 2007-2013. In 2007 zullen deze cijfers worden geactualiseerd op basis van de uitkomsten van het project Nulmeting op Kaart en de evaluatie van het Programma Beheer. In het project Nulmeting op Kaart worden GIS-kaarten gemaakt van de werkelijk gerealiseerde oppervlakten natuur en recreatie, hetgeen tot aanpassing van de restanttaakstellingen kan leiden. De evaluatie van Programma Beheer zou kunnen leiden tot een verschuiving tussen beheer en verwerving.

Artikel 5   Financieel beheer

1. De subsidiabiliteit van kostensoorten wordt hierbij bepaald door de vigerende Europese regelgeving. Speciale aandacht is nodig voor kosten die niet worden vergoed, zoals BTW (Vo. 1698/2005: artikel 70 en 71).

2. De Ministerraad van 7 juli 2006 heeft besloten dat de nationale verklaring er komt en dat DR die gaat uitvoeren voor de regelingen van LNV. De nationale verklaring is een jaarlijkse verklaring van de minister van Financiën namens het kabinet over het financiële beheer van de Europese gelden in Nederland. Verklaard wordt dat de uitgaven van EU-gelden zijn besteed in overeenstemming met de regels en wetgeving van de Europese Commissie. De verklaring omvat een oordeel over zowel het systeem als de rechtmatigheid van de uitgaven die medegefinancierd worden vanuit de structuurfondsen (het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds (ESF), de landbouwfondsen (Europees Landbouwfonds voor Garantie (ELGF), Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en Europees Fonds voor Visserij (EVF), alsmede INTERREG IIIA en LIFE+ (een groepering van elementen uit bestaande programma's waaronder het huidige LIFE-Milieu en LIFE-Natuur, maar ook Forest Focus, URBAN en de ondersteuning voor niet-gouvernementele organisaties).

Voor de periode vanaf 2007 heeft het ministerie van LNV (voor de gebiedsgerichte maatregelen) in overleg met de provincies gekozen voor de systematiek van 'gebundelde betalingen' via het betaalorgaan Dienst Landelijk Gebied. In de systematiek van 'gebundelde betalingen' wordt de Europese bijdrage één op één gekoppeld aan de provinciale of rijksbijdrage in een POP-project. Voor de uitvoering van de ondernemersgerichte maatregelen met Europese cofinanciering wordt gebruik gemaakt van het betaalorgaan Dienst Regelingen. Beide delen worden betrokken bij de nationale verklaring.

Ten aanzien van de declaraties zal de DR dezelfde rol vervullen als bij de structuurfondsen, die eruit bestaat dat DR verantwoordelijk wordt voor de certificering van declaraties aan de Commissie. DR zal dossiers van de beheersautoriteiten beoordelen op volledigheid en op conformiteit met Europese subsidieverordeningen alvorens declaraties aan de Commissie door te geleiden.

Artikel 6 Grondzaken

1. De minister van LNV is op grond van de WAG verantwoordelijk voor het grondprijnsbeleid. In het kader van het ILG wordt hieraan uitvoering gegeven door de provincies. De provincies werken dit uit in twee documenten: het Provinciaal meerjarenprogramma 2007-2013 en het handelingskader grondverwerving, dat onderdeel uitmaakt van het Aansturingsprotocol, dat de gezamenlijke provincies hanteren ten aanzien van BBL.

Randvoorwaarden voor het grondprijnsbeleid, die in genoemde documenten worden uitgewerkt zijn:

- * De provincie werkt zoveel mogelijk marktconform;
- * Maximaal 10% van het jaarlijkse totaal te verwerven areaal in het kader van deze 12 ILG-overeenkomsten wordt verworven op onteigeningsbasis, dat wil zeggen op basis van volledige schadeloosstelling al dan niet door gerechtelijke onteigening;
- * De provincie gaat terughoudend om met aankoop en sloop van gebouwen;
- * Vervreemding van gronden in eigendom van terreinbeherende organisaties die met overheidsmiddelen zijn gesubsidieerd vindt bij hoge uitzondering en na toestemming van provincie (NM en Landschappen) of Rijk (SBB) plaats;
- * De provincie bepaalt of een Aankoopstrategieplan (ASP) nodig is. Bij de besluitvorming hierover betreft de provincie ook de verwervingsopgaven van gemeenten en waterschappen die raakvlakken hebben met de realisering van ILG doelen. Gezien de intentie van de WAG stelt de provincie in ieder geval een ASP op in geval dat niet marktconforme prijzen en de inzet van aanvullende instrumenten verwacht worden.

Ingevolge de Nota Grondbeleid (2001) mag landelijk niet meer dan 10% van de grondverwerving tbv realisatie van groene rijksdoelen op onteigeningsbasis tot stand komen. In eerste instantie geldt dit percentage voor iedere provincie. De praktijk zal zijn dat in provincies met een moeilijke grondmarkt er meer onteigening nodig is dan elders. Via de op te stellen ASP'n, zal blijken of deze beperking al dan niet knellend is voor de realisatie van de prestaties in de ILG-overeenkomsten of voor de realisatie van de MJP-2 doelen binnen de in het MJP-2 gestelde termijnen. Daarbij gaat het niet alleen om de verwervingstaakstellingen als zodanig, maar ook om het tijdig bereiken van de gewenste kwaliteit in de Vogel- en Habitatrichtlijnengebieden en de overige EHS. Bij de mid term review maken het Rijk en de gezamenlijke provincies deze balans op.

Ten opzichte van de jaren die voorafgaan aan de eerste ILG-periode is in eerste instantie binnen de gestelde 10% nog een grotere inzet van beide instrumenten mogelijk. De voortgangsrapportages in de daaraan voorafgaande jaren bieden vooruitlopend op de mid term review zicht op de mate waarin onteigening en aankoop op onteigeningsbasis worden ingezet.

2. Een deel van het beschikbare budget voor de realisatie van nieuwe natuur is afkomstig uit de zogenoemde PNB-leningen. Dit betekent dat de Provincies over deze gelden moeten kunnen beschikken en ze samen met de eventuele provinciale cofinanciering via één beschikking moeten kunnen inzetten. Dat is alleen mogelijk als het Rijk, de Provincies en Natuurmonumenten en de Landschappen hierover een overeenkomst afsluiten. Daarnaast moeten ook de provinciale subsideregelingen hierin voorzien. Om die redenen gaat die situatie pas per 1 juli 2007 in. Tot die tijd beschikt de DLG het rijksdeel in de financiering van de aankopen voor de PNB op basis van de landelijke PNB-regeling. De Provincies beschikken tot die tijd eigenstandig de eventuele provinciale cofinanciering. Tot 1 juli 2007 blijft er dus sprake van twee beschikkingen. De beschikkingen die de DLG tussen 1 januari 2007 en 1 juli 2007 verstrekt, komen ten laste van het budget van de desbetreffende provincie. De Provincies dienen daarbij onderling samen te werken om te komen tot enerzijds uitputting van de jaarlijkse budgetten, die bij voorkeur niet over de jaargrens heen worden geschoven, en anderzijds de taakstelling die de Provincie Fryslân in deze overeenkomst afspreekt.

3. De provincie krijgt volledige zeggenschap over de BBL-eigendommen die het Rijk via de ILG-overeenkomst ter beschikking stelt. Dit zijn de gronden die zijn toegerekend aan Nieuwe natuur (excl. Natte natuur), Recreatie om de Stad en landmetershectaren. Deze eigendommen blijven eigendom van BBL en de opbrengsten en risico's ervan zijn dan ook voor BBL. Op kaart (en in bijbehorend GIS-bestand) is aangegeven welke eigendommen dit betreft. Deze kaart kent de volgende legenda:

- * ILG doelen: groen, donkergroen: liggende binnen de begrenzing; lichtgroen: ruilgrond liggende buiten de begrenzing inclusief landmetershectaren en gronden verworven tbv vervallen doelen;
- * Verkoopstaakstelling: oranje, verkoopstaakstelling RodS en blauw, overtollige landmetershectaren;
- * Rest: rood, gronden verworven in opdracht van derden en voor rijksdoelen niet zijnde ILG (zoals NURG).

De wijze waarop de provincies deze zeggenschap uitwerken wordt geregeld in het aansturingprotocol dat zij opstellen jegens DLG/BBL. Daarin wordt voorzien in een handelingskader (per provincie). Het Rijk is verantwoordelijk voor realiseren verkoopstaakstellingen en houdt de beschikking over de opbrengsten daarvan. Het Rijk regelt dit op zijn beurt in zijn aansturingprotocol jegens DLG/BBL.

N.B. Als voortzetting van de bestaande praktijk kunnen gronden met een verkoopstaakstelling ingezet worden voor MJP-doelen ten laste van de budgetten voor die doelen. Inzet van BBL-gronden tbv realisatie van de prestaties als bedoeld in artikel 3 van deze overeenkomst gebeurt via doorlevering om niet. Indien BBL-gronden worden ingezet voor realisatie EHS door de PNB's, ontvangt BBL uit het leningenartikel en (ingeval eerste fase relatienota en bestaande natuur) uit de provinciale cofinanciering. BBL zet deze gelden in voor verwerving van gronden tbv realisatie EHS. Opbrengsten uit (des)investeringen en ruilingen/verkoop worden na betaling van kosten ingezet voor de aankoop van nieuwe gronden. In administratieve zin komen de opbrengsten ten gunste van het renteloos voorschot financiers, maar blijven binnen BBL. Deze opbrengsten worden gebruikt voor dekking van de lasten binnen deze categorie. Indien in enig jaar de kosten hoger zijn dan de opbrengsten wordt het meerdere ten laste gebracht van het ILG-budget van de betreffende provincie. Deze bouwen daarmee een renteloos voorschot op in het oude bezit, dat verrekend wordt met latere saldi of uiterlijk in 2013 met het verwervingsbudget.

4. BBL heeft naast de onder 3 genoemde eigendommen ook andere eigendommen die met LNV-geld zijn verworven. Hierop rust deels een verkoopstaakstelling, deels zijn deze verworven voor doelen die buiten het ILG vallen. In dit lid spreken Rijk en provincies af dat alle BBL-eigendommen, voor zover verworven met LNV-gelden, beschikbaar zijn voor andere doelen. Hiermee kunnen provincies de BBL-gronden inzetten voor gebiedsontwikkeling. De provincie heeft daarbij eerste recht van koop op deze eigendommen voor zover deze gronden niet meer nodig zijn voor de doelen in het kader waarvan ze zijn verworven. Als er geen verkoopstaakstelling op de gronden ligt, moet de provincie er voor zorgen dat er een gelijkwaardig areaal wordt verworven. Dit betekent dat de provincie ofwel zelf vervangende grond koopt en deze uitruilt met BBL dan wel de desbetreffende gronden van BBL koopt, waarna BBL vervangende grond kan kopen. Ook indien gronden met ILG-middelen zijn verworven, zorgen de provincies voor gelijkwaardige vervangende gronden. Gelijkwaardig wil zeggen dat de doelrealisatie van het desbetreffende doel niet wordt geschaad.

5. Indien BBL-eigendommen worden ingezet als bedoeld onder lid 4, worden deze gewaardeerd op basis van de actuele marktwaarde. De provincies nemen deze gronden over tegen actuele marktwaarde van BBL over. De eventueel hiermee gegenereerde opbrengsten (verschil actuele marktwaarde en historische kostprijs) worden ingezet voor ILG-doelen. De opbrengsten van landmetershectaren gaan naar het Rijk (zie toelichting bij lid 7 en 8).

De reconstructieprovincies en het Rijk hebben in het Pact van Brakkenstein afspraken gemaakt over de inzet van BBL-gronden. Die behelzen onder meer dat deze tegen historische kostprijs kunnen worden ingezet voor ruimte voor Ruimte.

6. Wanneer provincies op eigen titel participeren betekent dat, dat het risico op het niet behalen van de ILG-doelstellingen niet afgewenteld kan worden op ILG-budgetten. Wanneer er sprake is van participatie in ontwikkelingsprojecten door BBL en er sprake is van risico's die direct of indirect afgewenteld kunnen worden op ILG budgetten gelden de vigerende rijkskaders te weten het (hernieuwde) beleidskader anticiperend handelen in vastgoed en het deelnemingen beleid. Een definitief hernieuwd beleidskader is afhankelijk van de besluitvorming binnen het Rijk. Overigens is het niet de bedoeling om voor het ontwikkelingsgericht werken door de provincies BBL zelf een beroep te laten doen op tijdelijke financiering vanuit Financiën zoals ook beschreven staat in dit beleidskader.

7. Met dit lid wordt geregeld dat er voldoende landmeterhectares beschikbaar zijn voor de uitvoering van landinrichtingsprojecten. In de regel worden deze uiteindelijk deels ingezet voor

realisatie van beleidsdoelen (EHS, landinrichtingsplan, etc, ten laste van het desbetreffende budget), deels verkocht (via plan van toedeling, overbedeling). De landmeterhectares fungeren als een landelijke grondbank, die wordt ingezet naar gelang de behoefte in een provincie. Het Rijk zorgt voor de verkoop van overtollige landmeterhectares, die blauw op de kaart worden ingetekend. LNV geeft BBL de opdracht deze hectares te verkopen. De opbrengsten vloeien naar het Rijk, dat vervolgens de verkoopopbrengsten realloceert. De provincies zorgen zelf voor aanvulling van dat deel van de landmeterhectares waarvoor ILG-budget ter beschikking is gesteld.

8. Ook na 1 januari 2007 verworft BBL gronden met het ILG-budget die niet meteen worden doorgeleverd aan de eindbeheerder. [Deze gronden behoren in principe de desbetreffende provincie toe omdat zij zijn verworven met geld dat afkomstig is van de provinciale begroting.] Deze gronden worden op naam van BBL bij het kadaster ingeschreven, waarbij de provincies de volledige zeggenschap over deze gronden hebben. Dit houdt het volgende in:

- * De provincie geeft DLG-BBL opdracht tot aankoop, beheer verkoop, ruil en overdracht van deze gronden;
- * BBL activeert deze gronden op zijn balans;
- * Provincie Fryslân heeft op BBL een vordering ter grootte van de aankoopkosten van deze gronden (de vordering komt in de provinciale begroting als een post vooruitbetaalde kosten);
- * Het Rijk past minderopbrengsten niet bij en roomt meeropbrengsten niet af;
- * BBL beheert deze gronden.
- * Het saldo van de opbrengsten en kosten van het beheer in de Provincie Fryslân is bestemd voor de aankoop van nieuwe gronden in dezelfde provincie. Het saldo wordt door BBL apart per Provincie geregistreerd, en komt als vordering op de provinciale begroting zoals hierboven genoemd. Het gestelde bij het derde, vierde en zesde gedachtestreepje geldt niet voor landmeterhectares. De landmeterhectares worden toegevoegd aan de landelijke grondbank. Eventuele opbrengsten uit deze gronden worden ingezet voor verwerving daar waar dat het meest gewenst is. Het gestelde in het eerste gedachtestreepje geldt niet voor verkopen van landmeterhectares (dat gebeurt immers in opdracht van LNV, zie lid 6.3).

Artikel 7 Evaluatie, monitoring en verantwoording

De WILG geeft voorschriften voor de ILG-rapportages die de Provincie Fryslân moet leveren: de jaarlijkse rapportages (artikel 12, eerste lid), de rapportage over het voorlaatste jaar (artikel 12, tweede lid) en het eindverslag (artikel 12, derde lid).

7.1 Evaluatie van de normkosten

In het Uitvoeringscontract 2005-2006 zijn het Rijk en de Provincies voor het eerst gaan werken met normkosten. Omdat de hoogte van de rijksbijdragen deels gekoppeld is aan de hoogten van de normkosten is het voor beide partijen belangrijk om een stelsel van normkosten te ontwikkelen dat gebaseerd is op goede berekeningen en de instemming heeft van beide partijen. Gebleken is dat de periode 2005-2006 erg kort is om een goed stelsel te ontwikkelen. Daarom is er voor gekozen om nog in 2007 te kijken of de bedragen waarmee gewerkt wordt reëel zijn.

Tijdens een bestuurlijk overleg tussen het Rijk en de Provincies is overeengekomen om bij het opstellen van de bestuursovereenkomst de in het MJP2 vermelde normkosten te hanteren. Het Rijk zal ten aanzien van inrichting in samenwerking met alle Provincies eind 2007 de normbijdragen en de daar achter liggende normkosten waarop de rijksbijdragen in deze overeenkomst gebaseerd zijn (technisch) evalueren. De normkosten voor de drie Landelijke Routenetwerken maken hier onderdeel van uit. De Minister van LNV zal zo nodig uiterlijk in 2008 de normkosten aanpassen. Op dat moment worden desgewenst tevens aangepaste bestuurlijke afspraken gemaakt, die uiterlijk bij de mid-term review met terugwerkende kracht worden verwerkt in de overeenkomst. Als de afspraken in lid 4 leiden tot hogere normkosten voor grondverwerving t.b.v. Recreatie om de Stad (RodS), dan worden de prestaties naar beneden bijgesteld. Ophoging van het budget voor deze prestaties is pas mogelijk nadat hierover binnen het Rijk aanvullende afspraken over zijn gemaakt.

7.2 Voortgangsrapportages, Mid-term review en Eindverantwoording

Basis voor alle rapportages zijn het protocol, de modellen en het accountantsprotocol zoals opgenomen in de bijlagen 2a, 2b, 2c en 4 bij deze overeenkomst. Via modellen wordt jaarlijks gerapporteerd over de afgesproken prestaties (zowel in uitvoering als gerealiseerd) en financiële bijdragen (zowel verplicht als besteed) in het betreffende jaar en cumulatief vanaf 2007. Afhankelijk van de afspraken die de Provincie Fryslân maakt met de DLG en DR zijn er ook bij het Rijk gegevens verzameld die nodig zijn voor deze rapportages. Het Rijk levert deze aan; de Provincie is verantwoordelijk voor het al dan niet openbaar zijn van de gegevens.

De jaarlijkse provinciale voortgangsrapportages zijn ter informatie bedoeld voor het Rijk. Het is aan de Provincie om te bezien of deze rapportages tevens worden gebruikt om andere partijen, zowel binnen als buiten de Provincie, te informeren over de uitvoering van het ILG. Voor sommige prestaties vraagt het als bijlage 2b bijgevoegde model een gedetailleerdere rapportage dan in deze overeenkomst is afgesproken. Dit staat dan in de tabellen van het MJP2 als vereiste aangegeven. Bij de invulling van de voortgangsinformatie over bodemsanering kan door de Provincie gebruik worden gemaakt van de gegevens uit het programma GLOBIS (Geografisch Landelijk Overheids Bodem Informatie Systeem), dat door de Provincie zelf beheerd wordt en gevoed met informatie.

De gegevens over grondprijzen gebruikt het ministerie van LNV als bouwsteen voor het overleg met het Ministerie van Financiën over de LNV-begroting en de eventuele bepaling van de grondprijscompensatie.

Voortgang en eindrapportage lopende verplichtingen.

De verplichtingen zijn aangegaan in verschillende periodes en in het kader van verschillende uitvoeringscontracten. De verplichtingen dienen daardoor conform de afgegeven beschikking binnen een bepaalde termijn te worden afgerond. Daarbij dient tevens de bijbehorende prestatie te worden gerapporteerd.

7.3 Vaststelling van het Investeringsbudget

De eindverantwoording bestaat uit dezelfde rapportages die ook gemaakt worden voor de mid-term review. Op basis van al deze informatie stelt de Minister op verzoek van de Provincie tenslotte definitief het ILG-budget 2007-2013 voor de Provincie Fryslân vast, waarbij 3 varianten denkbaar zijn.

* Als de overeengekomen prestaties zijn geleverd binnen het beschikbare rijksbudget, zal het ILG-budget worden vastgesteld op basis van het bedrag dat is genoemd in de beschikking. De Provincie Fryslân mag het eventueel niet benutte budget dan besteden aan resterende ILG-doelen.

* Als de prestaties deels niet geleverd zijn, hetgeen zich in de praktijk vaak zal voordoen omdat flexibel wordt ingespeeld op kansen en wijzigende omstandigheden, en het rijksbudget is uitgeput worden de resterende prestaties verwerkt in de bestuursovereenkomst voor de tweede ILG-periode. Een aanvullende rijksbijdrage of terugvordering is dan niet aan de orde. Indien de Provincie Fryslân het afgesproken rijksbudget ontoereikend acht en daarvoor oorzaken kan aanvoeren die buiten haar invloedssfeer liggen, zullen het Rijk en de Provincie Fryslân nader overleg voeren.

* Als geen van de prestaties volledig zijn geleverd en het rijksbudget is niet geheel aangesproken, kan op basis van de provinciale verantwoording worden besloten tot overheveling van de prestaties naar een volgende ILG-periode zonder aanvullende rijksfinanciering. Indien het niet mogelijk is om de prestaties alsnog te leveren, wordt het rijksbudget proportioneel en met wettelijke rente teruggevorderd. Dit geldt in principe ook als het rijksbudget meer dan proportioneel is aangesproken. Aanvullend hierop geldt dat het Rijk en de Provincie Fryslân overleg voeren indien de Provincie het afgesproken rijksbudget ontoereikend acht en daarvoor oorzaken kan aanvoeren die buiten haar invloedssfeer liggen.

Conform artikel 204 van de Provinciewet zenden Gedeputeerde Staten de vastgestelde rekening en

het jaarverslag vergezeld van de overige in artikel 201 bedoelde stukken (accountantsverklaring c.a.) binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Om de ILG-doelen te realiseren, zullen de Provincies jaarlijks kosten moeten maken voor verwerving, inrichting en beheer van grond en voor het subsidiëren van eindbegunstigden. Hoe het lastenpatroon eruit ziet wordt sterk bepaald door de manier waarop de Provincies de ILG-doelen denken te realiseren. De jaarlijks verantwoorde lasten zijn een weergave van de prestaties die de Provincies hebben geleverd. In geld zijn deze in beginsel gelijk aan de lasten. In technische zin betekent dit dat jaarlijks tegenover de lasten een zelfde bedrag als baat wordt genomen, met als tegenboeking op de balans "met voorschot te verrekenen prestaties ILG". Deze post wordt gerelateerd aan het ontvangen voorschot, om in combinatie met de kwantitatieve PEIL-informatie jaarlijks de voortgang te kunnen bewaken.

7.4 Effectmonitoring

De effectmonitoring vormt een referentiekader voor de beoordeling van de geleverde prestaties die gerapporteerd worden door de Provincie. Het gaat hier om een lange termijn proces dat ook relevant is voor volgende ILG-perioden. De Provincie Fryslân levert hiervoor gegevens aan conform het protocol zoals opgenomen in bijlage 3.

Artikel 8 Uitvoering door Rijksoverheidsdiensten

1. De Dienst Landelijk Gebied (DLG) en het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) hebben in het kader van deze bestuursovereenkomst als taken het verwerven, vervreemden en beheren van gronden, het verzorgen van sturings- en verantwoordingsinformatie, het uitvoeren van de wettelijke hervekavelingen en het verrichten van handelingen in de hoedanigheid van DLG als betaalorgaan POP2 (zie art. 5, lid 1).

Daarnaast kunnen de provincies DLG/BBL taken laten uitvoeren op het vlak van planvorming, planuitvoering, procesmanagement, subsidieregelingen, gebiedsmakelaar, ontwikkelingsgericht werken en GIS.

DR voert op basis van deze overeenkomst voor de Provincie Fryslân taken uit ter uitvoering van de provinciale SAN en SN, zoals: adviseren over uitvoeringsaspecten, inregelen van regelingswijzigingen, informeren van de doelgroep, inwinnen en registreren aanvragen, beoordelen (incl. fysiek controleren) van de aanvraag, beslissen namens GS, effectueren van de beslissing, (voorbereiden van) bezwaar en beroep, het verzorgen van sturings en verantwoordingsinformatie.

DR voert deze taken EU-conform uit.

DR is aangewezen als EU-betaalorgaan voor in ieder geval de eerste pijler van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) en voert uit dien hoofde alle noodzakelijke werkzaamheden uit. DR draagt zorg voor de vanuit de EU vereiste controles waartoe ondermeer behoren GBCS, cross compliance/GLB, en de comptabiliteitstoets. DR verzorgt tevens de nationale verklaring van de besteding van de EU-uitgaven (zie art. 5, lid 1 en 2).

Buiten de vastgelegde capaciteit kan de Provincie Fryslân in overleg treden over de inhuur van extra capaciteit van DLG of DR.

2. Overleg tussen Rijk en Provincies over aanpassing van de bestuursovereenkomst kan nodig zijn als gevolg van tariefswijzigingen, beleidswijzigingen, kabinetsbesluiten, amendementen op de LNV/Rijksbegroting, moties van de Tweede Kamer of gewijzigde Europese voorschriften. Dit kan leiden tot aanpassingen van het ILG-programmabudget, prestaties of de capaciteit van DLG.

Er kunnen zich grofweg de volgende situaties voordoen die een wijziging in de beschikbaar gestelde DLG-capaciteit tot gevolg kunnen hebben:

* er wordt extra programmabudget/prestatie toegevoegd aan het ILG met consequenties voor de

uitvoering door DLG.

* er wordt verminderd op het programmabudget/prestatie in het ILG met consequenties voor de uitvoering door DLG.

* de kostprijzen/tarief van DLG stijgen ten opzichte van de gehanteerde kostprijs/tarief.

* de kostprijzen/tarief van DLG dalen ten opzichte van de gehanteerde kostprijs/tarief.

* er wordt een bezuiniging op de apparaatsbudgetten van agentschappen doorgevoerd (deze behoort normaliter haar vertaling te krijgen via tarief en/of opdracht).

* de EU of de accountantdienst dwingt tot verandering van werkwijze door tussentijdse introductie van nieuwe voorschriften of door een andere interpretatie. In het verleden heeft dit tot onontkoombare kostenverhogingen geleid in de uitvoering.

* het volume van de uitvoering van het programma voor natuurbeheer wijzigt (meer of minder aanvragen dan begroot) of er wordt besloten tot tussentijdse openstelling.

Als het Rijk en de Provincie Fryslân in een van deze situaties overeenstemming hebben bereikt over eventuele aanpassingen van de overeenkomst (inclusief de daarbij behorende uitvoeringscapaciteit in uren, treedt de Provincie Fryslân in overleg met DLG over wijziging van het opdrachtenpakket.

7. Staatsbosbeheer (SBB) is één van de beheersorganisaties van natuur- en recreatiegebieden. Het Rijk houdt de verantwoordelijkheid voor de financiering van het (reguliere en basale) beheer van de rijksnatuurgebieden. Voor alle andere onderwerpen, die te maken hebben met natuurbeheer, -behoud en -ontwikkeling komt SBB in dezelfde positie als andere beheerders van natuurgebieden.

De Provincies voeren de regie over de uitvoering van het natuur- en recreatiebeleid en overleggen hierover met de beheersorganisaties, waaronder SBB.

Als het om Staatsbosbeheer gaat is het Rijk met de afspraken in het ILG niet langer verantwoordelijk voor alle aspecten van de uitvoering van natuur, bos, landschap en recreatiebeleid. Uitgangspunt is dat SBB voor een aantal taken betaald wordt door het Rijk en voor een aantal taken door de Provincies. De provincies wordt daarom gevraagd bij verwerving, inrichting natuurgebieden, soortenbeleid (Meerjarenprogramma Soorten), omgevingsbeleid (terreincondities) en bodemverontreiniging ook SBB te betrekken.

Artikel 9 Bijlagen

Alle partijen zijn gebaat bij grote duidelijkheid over wat er nu is afgesproken. Niet alleen omdat de bestuursovereenkomst zo'n lange looptijd heeft en zoveel onderwerpen bevat, maar ook vanwege de nieuwe rolverdeling en sturingswijze die met ingang van 1 januari 2007 wordt geëffectueerd. Om de tekst van de overeenkomst niet nodeloos te belasten zijn veel van de benodigde uitwerkingen opgenomen in de vorm van bijlagen.

Artikel 10 Inwerkingtreding en uitvoeringsperiode

1. T.a.v. de duur van de overeenkomst dient te worden opgemerkt dat de uitvoeringsperiode eindigt op 31 december 2013, hetgeen betekent dat de afgesproken prestaties dan gerealiseerd moeten zijn. De eindverantwoording en vaststelling van het budget vinden echter plaats na 31 december 2013.

2. Bij wijzigingen van de overeenkomst zoals genoemd in 10.2 dienen in ieder geval ook de eventuele gevolgen voor de in de overeenkomst genoemde momenten als eindverantwoording en vaststelling van het budget betrokken te worden.

3. Voor het geval zich onvoorziene omstandigheden voordoen is ervoor gekozen dat partijen in overleg treden, in plaats van het opnemen van een geschillenregeling in deze overeenkomst.